

INFORMACIJA
o kretanju makroekonomskih pokazatelja
za januar/siječanj – novembar/studeni 2024. godine

Sadržaj

Uvod.....	3
1. Realni sektor.....	7
<i>Kretanje industrijske proizvodnje.....</i>	7
<i>Maloprodaja.....</i>	9
<i>Transport.....</i>	10
<i>Tržište rada.....</i>	11
2. Javne finansije.....	14
<i>Indirektni porezi u Bosni i Hercegovini.....</i>	15
<i>Prihodi od direktnih poreza, doprinosa i neporeskih prihoda</i>	16
3. Cijene, monetarni i finansijski sektor.....	17
<i>Cijene.....</i>	17
<i>Monetarni sektor.....</i>	19
<i>Bankarski sektor.....</i>	19
<i>Berze u Bosni i Hercegovini.....</i>	19
4. Vanjski sektor.....	21
<i>Platni bilans.....</i>	21
<i>Vanjskotrgovinska robna razmjena.....</i>	22
5. Strana direktna ulaganja.....	25

Uvod

Vijeće ministara Bosne i Hercegovine je na 79. sjednici održanoj 05.03.2009. godine razmotrilo i usvojilo Prijedlog mjera iz nadležnosti Vijeća ministara Bosne i Hercegovine za ublažavanje uticaja globalne ekonomske krize na privredu Bosne i Hercegovine. Direkcija za ekonomsko planiranje je zadužena da u vezi sa navedenim prati kretanje makroekonomskih pokazatelja i da izvještaj o kretanju mjesečno dostavlja Vijeću ministara.

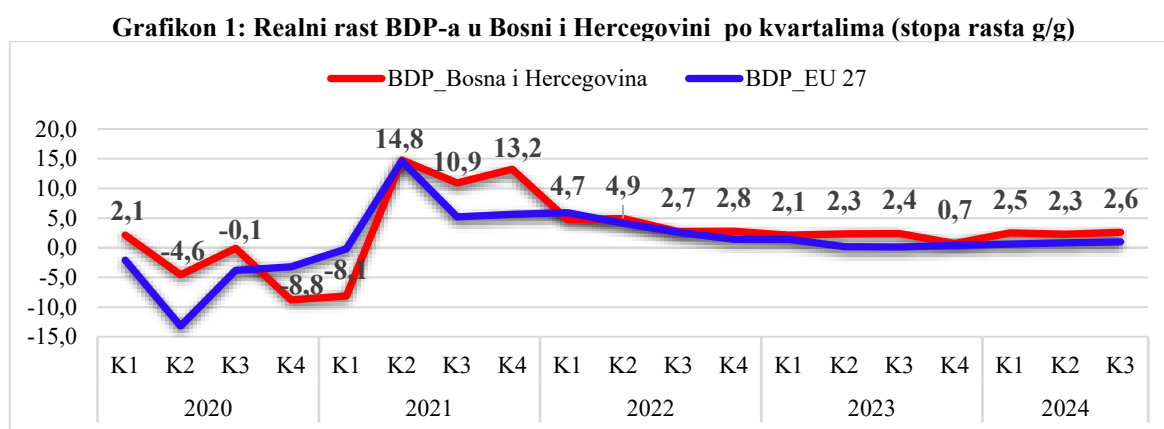
Direkcija je zadužena da „Informaciju“ dostavlja mjesečno Parlamentarnoj skupštini Bosne i Hercegovine u svrhu praćenja uticaja svjetske ekonomske krize na ekonomiju Bosne i Hercegovine.

„Informacija“ obuhvata kretanje glavnih makroekonomskih pokazatelja u Bosni i Hercegovini za navedeni period. Detaljna pojašnjenja svih oblasti koje su obuhvaćene u ovom dokumentu se mogu naći u Ekonomskim trendovima Bosne i Hercegovine koje publikuje Direkcija, kvartalno - četiri puta godišnje, te redovno dostavlja Vijeću ministara i Parlamentu Bosne i Hercegovine.

* * *

U ovom dokumentu biće prikazani podaci za nivo Bosne i Hercegovine i entitetske nivoe, gdje je to moguće. Prikazani podaci za nivo BiH ne predstavljaju prosti zbir/prosjek podataka entiteta za svaki od sektora.

Trenutno raspoloživi preliminarni statistički podaci (statistika nacionalnih računa i kratkoročne statistike) za 2024. godinu ukazuju da je u Bosni i Hercegovini nastavljen trend rasta privredne aktivnosti. Naime, prema trenutno dostupnim statističkim podacima BHAS-a za period januar-septembar 2024. godine (BDP, rashodni pristup, tromjesečni podaci) procjenjuje se da je **realni rast BDP-a u Bosni i Hercegovini iznosio 2,5%** u odnosu na isti period prethodne godine.¹ Posmatrano po kvartalima, realni rast BDP-a u K1 2024. godine iznosio je 2,5%, u K2 2,3%, dok je u K3 registriran realni rast BDP-a od 2,6% u odnosu na isti period prethodne godine. Uporedni prikaz trenda kretanja BDP-a u Bosni i Hercegovini i EU27 po kvartalima prikazan je na grafikonu ispod.

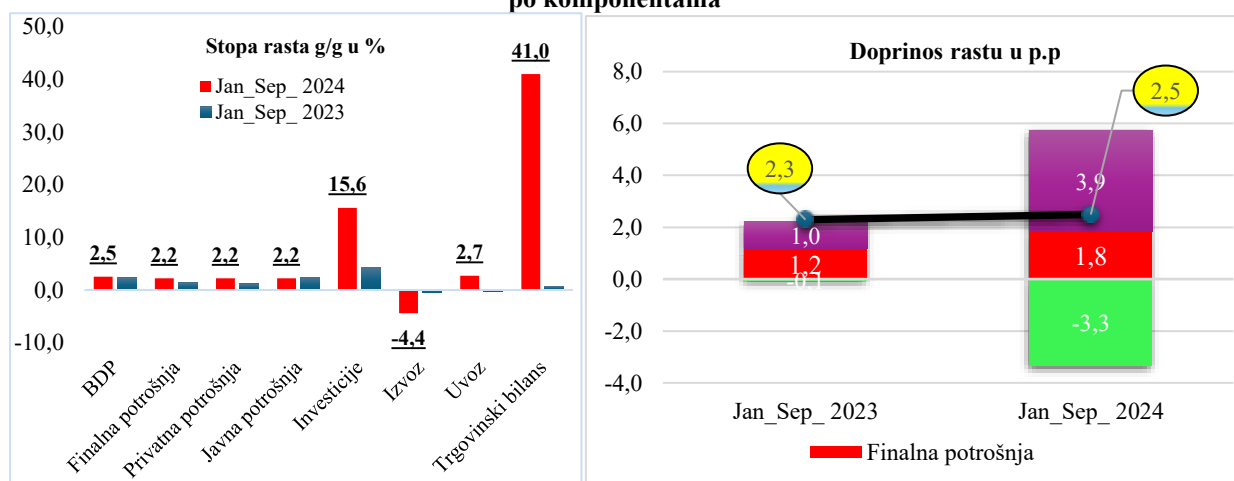
Izvor: BHAS i EUROSTAT

¹ Agencija za statistiku Bosne i Hercegovine, Saopštenje, „Bruto domaći proizvod, rashodni pristup, tromjesečni podaci za K3 2024. godinu“, 30.12.2024. godine.

Ako se pažljivije posmatra struktura ostvarenog rasta BDP-a u Bosni i Hercegovini u periodu januar-septembar 2024. godine (2,5%) može se zaključiti da je domaća tražnja (potrošnja i investicije) bila glavni nosilac ekonomskog rasta, dok izvozna tražnja imala negativan utjecaj na rast BDP-a. Naime, prema trenutno raspoloživim podacima BHAS-a procjenjuje se da je rast finalne potrošnje tokom posmatranog perioda iznosio 2,2%, tako da je doprinos iste u rastu BDP-a iznosio 1,8 p.p. Detaljnije posmatrano, registrirani rast privatne i javne potrošnje bio identičan i iznosio je 2,2%, dok su doprinosi ukupnom ekonomskom rastu iznosili privatna potrošnja 1,4 p.p i javna potrošnja 0,4 p.p. Ovaj rast potrošnje omogućen je zahvaljujući blagom povećanju broja zaposlenih, povećanju plata i penzija, te usporavanju inflacije u zemlji u posljednjih nekoliko mjeseci.

Pored privatne potrošnje, pozitivan doprinos rastu ostvaren je i u okviru investicija obzirom da su iste u periodu januar-septembar 2024. godine ostvarile dvocifren porast od 15,6% u odnosu na isti period prethodne godine. Međutim, prilikom interpretacije ovog rasta investicija i doprinosa ekonomskom rastu potrebno je imati u vidu da ova kategorija uključuje i zalihe što znatno otežava analizu doprinosa investicija u strukturi ekonomskog rasta u Bosni i Hercegovini. Pregled strukture ekonomskog rasta u Bosni i Hercegovini u periodu januar-septembar 2024. godine po komponentama rasta prikazan je na grafikonu ispod.

Grafikon 2: Struktura ekonomskog rasta u Bosni i Hercegovini u periodu januar-septembar 2024. godine po komponentama

Izvor: BHAS

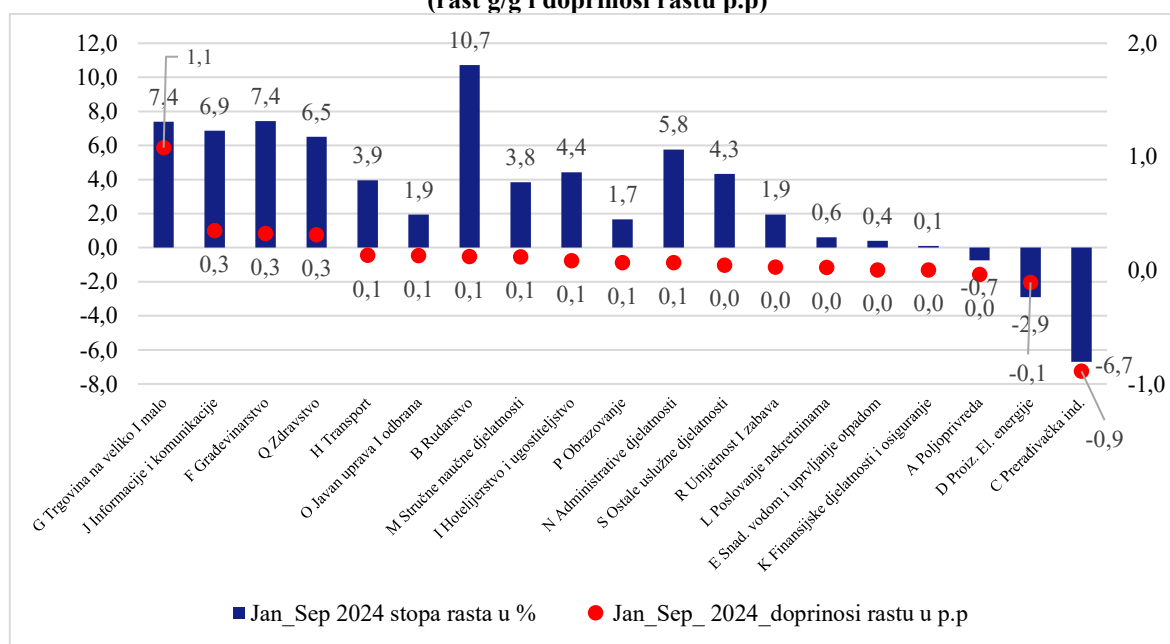
S druge strane, obzirom da je u 2024. godini došlo do dodatnog usporavanja ekonomskog rasta u glavnim trgovinskim partnerima (EU i zemlje regiona). Prema podacima Eurostat-a za period januar-septembar 2024. godine procjenjuje se da je stopa ekonomskog rasta na nivou EU27 iznosila svega 0,8%, dok su pojedine zemlje koje predstavljaju glavna izvozna tržišta za bh. proizvode kao što su Njemačka i Austrija zabilježile i niže stope rasta 0,3% odnosno 0,2% respektivno.² Ovo usporavanje privredne aktivnosti negativno se odrazilo na vanjskotrgovinsku razmjenu u Bosni i Hercegovini u 2024. godini. Naime, Bosna i Hercegovina je nakon dvocifrenog rasta u prethodnih nekoliko godina, u 2024. godini zabilježila znatno slabije rezultate u okviru vanjskotrgovinske razmjene sa svijetom. Ovo smanjenje vanjskotrgovinske razmjene posljedica je smanjenja izvoza (naročito izvoza roba), dok je uvoz uvećan usljed jačanja domaće tražnje. Naime, prema podacima BHAS-a za period januar-septembar 2024. godine u Bosni i Hercegovini je registrirano smanjenje izvoza za 4,4%, dok je uvoz uvećan za

² <https://ec.europa.eu/eurostat/web/products-euro-indicators/w/2-06092024-sept#:~:text=>

2,7% u odnosu na isti period prethodne godine.³ Ovakav trend kretanja izvoza i uvoza rezultirao povećanjem trgovinskog deficita, tako da je ukupni doprinos trgovinskog bilansa u ekonomskom rastu bio izrazito negativan.

S druge strane, ako se kretanje BDP-a u Bosni i Hercegovini u periodu januar-septembar 2024. godine posmatra po proizvodnom pristupu vidljivo je da su sektori čija kretanja su determinisana domaćom tražnjom predstavljali glavni oslonac rasta. Tako se može konstatovati da su povećanja u sektoru usluga (trgovina na veliko i malo, informacije i komunikacije, te hotelijerstvo i ugostiteljstvo) dali najznačajniji doprinos ekonomskom rastu. S druge strane, tokom posmatranog perioda izostao je značajniji doprinos roba usljed smanjenja proizvodnje u okviru prerađivačke industrije i energetskog sektora. Detaljniji prikaz strukture ekonomskog rasta u Bosni i Hercegovini u periodu januar-septembar 2024. godine po proizvodnom pristupu prikazan je na grafikonu ispod.

Grafikon 3: Ekonomski rast u Bosni i Hercegovini u periodu januar-septembar 2024, proizvodni pristup (rast g/g i doprinosi rastu p.p)

Izvor: BHAS

³ U ovom dijelu izvještaja su korišteni podaci iz statistike nacionalnih računa BHAS-a za K3 2024, pokazatelji izvoza i uvoza uključuju robe i usluge.

Pregled makroekonomskih indikatora u 2023. i 2024. godini po mjesecima

		2023.	2024.										
Naziv indikatora	Mjerna jedinica		I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI
1. Realni sektor													
*BDP	stopa rasta g/g u %	1,9	N/A	N/A	2,5	N/A	N/A	2,3	N/A	N/A	2,6	N/A	N/A
** Populacija	u milionima	3,422	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A
*BDP/per capita	u KM	14.874	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A
Fizički obim indust. proizvodnje	stopa rasta g/g u %	-3,8	-6,4	2,1	-9,7	-3,6	-10,4	-5,6	-2,8	-7,1	-5,8	-0,1	2,3
Prerađivačka indust.	stopa rasta g/g u %	-4,9	-9,2	1,6	-7,1	-2,0	-8,4	-4,9	-4,6	-8,9	-8,2	-0,5	3,2
Građevinarstvo	stopa rasta g/g u %	-0,4	N/A	N/A	2,4	N/A	N/A	1,8	N/A	N/A	2,8	N/A	N/A
Maloprodaja	stopa rasta g/g u %	14,1	10,0	15,5	12,6	13,2	11,8	8,3	4,2	2,2	1,7	0,7	2,1
Turizam	stopa rasta g/g u %	17,3	2,9	5,5	0,5	10,3	12,5	20,2	13,6	10,1	8,1	9,6	17,6
2. Tržište rada													
Zaposlenost	u hiljadama	849,5	849,9	850,8	850,9	857,7	858,4	858,5	856,8	851,4	858,8	858,6	N/A
Rast zaposlenosti	stopa rasta g/g u %	1,3	0,7	0,7	0,7	0,9	0,8	0,6	0,7	0,6	0,6	0,9	N/A
Nezaposlenost	u hiljadama	348,9	340,6	338,5	335,4	329,9	324,5	325,6	328,7	329,8	324,7	323,1	321,9
Rast nezaposlenosti	stopa rasta g/g u %	-3,9	-4,4	-4,7	-5,0	-5,6	-5,9	-6,1	-6,2	-5,8	-6,4	-6,6	-6,6
Prosječna neto plata	u KM	1.263	1.328	1.338	1.353	1.374	1.388	1.374	1.395	1.392	1.382	1.415	N/A
Nominalni rast prosječne neto plate	stopa rasta g/g u %	12,5	9,9	10,5	7,4	10,7	8,9	8,5	10,6	8,7	9,3	10,2	N/A
3. Vanjski sektor													
Izvoz roba	stopa rasta g/g u %	-7,1	-16,6	-9,7	-11,3	4,9	-9,2	-7,4	0,6	0,4	-4,7	7,0	0,2
Uvoz roba	stopa rasta g/g u %	-3,0	3,3	9,6	-0,1	10,1	0,9	-3,5	8,4	1,5	-4,9	6,4	1,9
Trgovinski bilans	stopa rasta g/g u %	3,8	65,5	52,2	16,6	18,7	17,0	1,8	19,5	2,6	-5,2	5,6	4,4
*Bilans tekućeg računa	udio % BDP	-2,7	N/A	N/A	-7,8	N/A	N/A	-3,5	N/A	N/A	-0,6	N/A	N/A
*Direktna strana ulaganja	udio % BDP	3,7	N/A	N/A	4,9	N/A	N/A	2,8	N/A	N/A	3,5	N/A	N/A
Devizne rezerve	u mlrd. KM	16,3	15,9	16,0	16,0	15,9	15,8	16,6	16,4	16,7	16,9	17,0	17,2
4. Monetarni agregati i cijene													
Inflacija, CPI	stopa rasta g/g u %	6,1	2,0	2,1	2,0	2,0	2,0	1,6	1,8	1,3	0,8	0,9	1,5
Hrana	stopa rasta g/g u %	10,7	2,7	1,7	0,9	0,9	0,5	0,0	0,2	0,9	2,0	2,7	3,2
Goriva i maziva	stopa rasta g/g u %	-10,0	-7,4	-3,1	0,4	3,4	5,9	3,2	3,3	-5,4	-13,2	-14,0	-10,3
Proizvođačke cijene	stopa rasta g/g u %	4,0	-1,6	-2,4	-2,9	-1,3	0,1	1,1	1,9	3,1	3,1	2,9	2,4
M2	stopa rasta g/g u %	7,7	8,0	8,4	9,3	9,1	8,4	8,5	7,7	7,6	7,9	8,2	8,7
5. Bankarski sektor													
Ukupni krediti	stopa rasta g/g u %	6,6	7,3	7,5	8,3	8,4	9,4	9,2	9,7	9,6	9,5	9,4	9,8
Ukupni depoziti	stopa rasta g/g u %	6,5	7,6	7,5	8,6	8,5	7,2	7,1	7,8	7,0	7,1	6,9	7,5
6. Javne finansije													
Ukupni javni prihodi (porezi, doprinosi,dr.)	stopa rasta g/g u %	11,2	9,8	15,7	4,6	20,2	5,4	1,2	12,8	4,8	11,2	11,3	5,5
Direktni porezi	stopa rasta g/g u %	17,4	12,5	21,0	7,9	16,9	14,5	3,4	18,9	19,4	8,7	17,4	8,2
Socijalni doprinosi	stopa rasta g/g u %	14,5	9,2	15,0	8,5	16,1	10,5	2,6	12,7	6,4	7,1	10,4	8,9
Bruto prihodi od indirektnih poreza	stopa rasta g/g u %	7,2	8,4	15,5	1,7	25,4	1,0	1,5	12,8	3,0	6,1	12,2	2,8
Neto prihodi od indirektnih poreza	stopa rasta g/g u %	7,8	15,6	23,1	1,2	29,1	6,6	2,9	16,4	5,7	7,1	11,6	6,0
Neto prihodi od PDV	stopa rasta g/g u %	9,1	25,2	21,7	-3,6	19,1	14,4	2,8	18,4	7,7	7,9	7,9	3,4
*Javni dug sektora vlade	udio u % BDP	25,0	N/A	N/A	25,5	N/A	N/A	2,3	N/A	N/A	-0,6	N/A	N/A

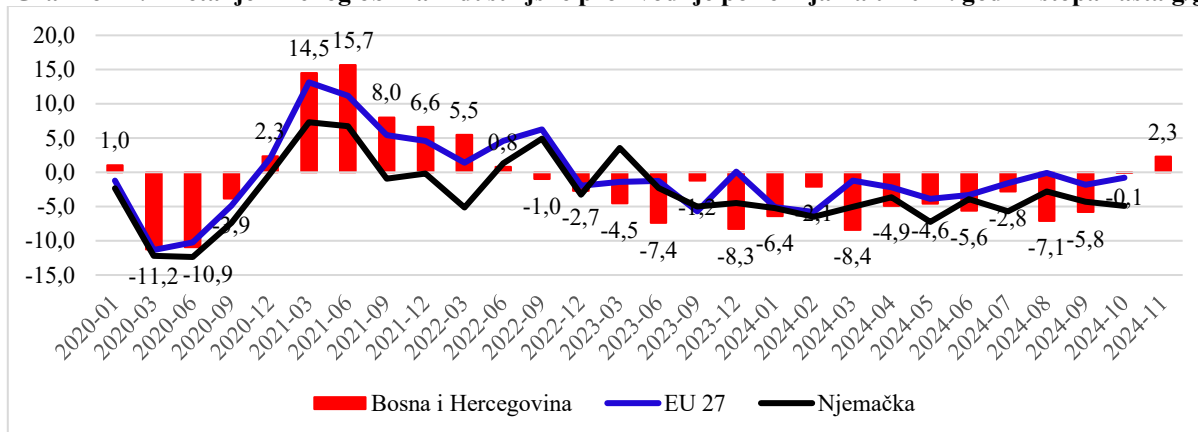
1. U tabeli su prikazani zvanični podaci Agencije za statistiku Bosne i Hercegovine i administrativni podaci određenih institucija u Bosni i Hercegovini.
2. Prikazane stope rasta po mjesecima predstavljaju kretanje pokazatelja u navedenom mjesecu u odnosu na isti mjesec prethodne godine.
3. * označava pokazatelje koji su dostupni samo nivou kvartalnih vremenskih serija (mart- K1), (juni- K2), (septembar- K3) i (decembar-K4).
4. ** Posljednji raspoloživi podatak je procjena za 2023. godinu (3,422 miliona). Izvor: BHAS, Demografija 2023.

1. Realni sektor

Kretanje industrijske proizvodnje

Trend kretanja fizičkog obima industrijske proizvodnje u Bosni i Hercegovini pored proizvodnih procesa u zemlji, u velikoj mjeri je određen ekonomskim kretanjima u glavnim trgovinskim partnerima odnosno izvoznom tražnjom. Obzirom da je u posljednje vrijeme došlo do usporavanja ekonomske aktivnosti u zemljama EU i regiona to se odrazilo i na trend kretanja fizičkog obima industrijske proizvodnje u zemlji. Pregled trenda kretanja fizičkog obima industrijske proizvodnje u Bosni i Hercegovini i EU 27 po mjesecima u 2024. godine prikazan je na grafikonu ispod.

Grafikon 4: Kretanje fizičkog obima industrijske proizvodnje po zemljama u 2024. godini stopa rasta g/g

Izvor: Eurostat

U skladu sa ovim vanjskim kretanjima Bosna i Hercegovina bilježi niži nivo fizičkog obima industrijske proizvodnje, ovo se naročito odnosi na prerađivačku industriju. Naime, trenutno raspoloživi statistički podaci za period januar-novembar 2024. godinu ukazuju da je negativan trend u okviru industrijske proizvodnje u Bosni i Hercegovini nastavljen. Naime, usporavanje privredne aktivnosti u glavnim trgovinskim partnerima (EU i zemlje regiona) oslabilo je izvoznju tražnju za bh. proizvodima i samim tim dovelo do pada industrijske proizvodnje u Bosni i Hercegovini. Tako je prema podacima BHAS-a za period januar-novembar 2024. godine u Bosni i Hercegovini registriran pad fizičkog obima industrijske proizvodnje od 4,4% u odnosu na isti period prethodne godine.⁴ S druge strane, ako se posmatra na mjesečnom nivou može se konstatovati da je proizvodnja u novembru 2024. godine u odnosu na isti mjesec prethodne godine uvećana za 2,3%. Ako se kretanja fizičkog obima industrijske proizvodnje posmatraju na entitetskom nivou može se konstatovati da je trend kretanja ujednačen. Tabela prikaz kretanja fizičkog obima industrijske proizvodnje u Bosni i Hercegovini po entitetima za period januar-novembar 2024. godine prikazan je ispod.

Tabela 1: Kretanje fizičkog obima industrijske proizvodnje u periodu januar-novembar 2024. godine, po entitetima (stopa rasta u %, g/g)

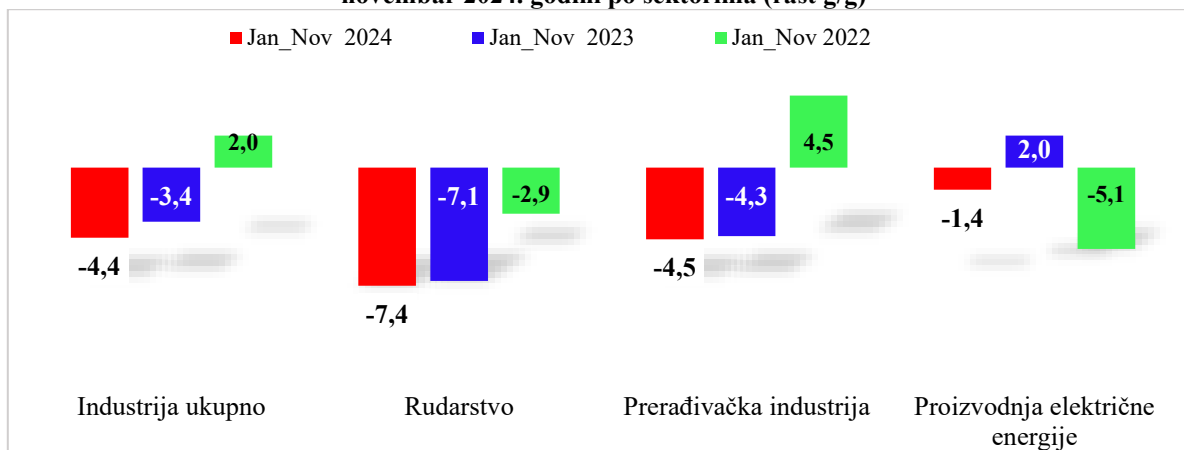
2024	Federacija Bosne i Hercegovina	Republika Srpska
januar-novembar	-4,1%	-4,4%
novembar	-0,3%	6,8%

Izvor: Federalni zavod za statistiku Federacije Bosne i Hercegovine i Republički zavod za statistiku Republike Srpske

⁴ Agencija za statistiku Bosne i Hercegovine, Saopštenje, „Indeks obima industrijske proizvodnje u Bosni i Hercegovini za novembar 2024. godine-prethodni podaci“, 28.12.2024. godine.

Ako se kretanje fizičkog obima industrijske proizvodnje posmatra sektorski vidljivo je da je pad proizvodnje zabilježen u sva tri sektora. Tako je prema podacima BHAS-a za period januar-novembar 2024. godine pad obima proizvodnje u rudarstvu iznosio 7,4%, prerađivačkoj industriji 4,5%, dok je pad proizvodnje u okviru sektora za proizvodnju električne energije iznosio 1,4%. Pregled strukture fizičkog obima industrijske proizvodnje po sektorima prikazan je na grafikonu ispod.

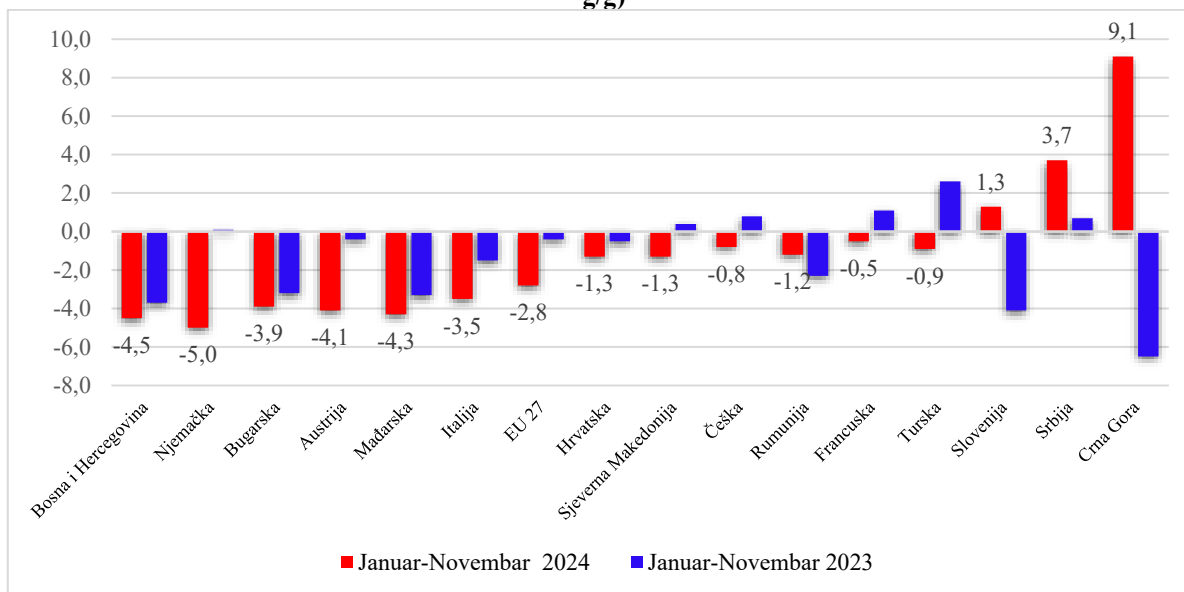
Grafikon 5: Kretanje fizičkog obima industrijske proizvodnje u Bosni i Hercegovini za period januar-novembar 2024. godini po sektorima (rast g/g)

Izvor: BHAS

Na osnovu ovih pokazatelja može se zaključiti da je pad proizvodnje u okviru prerađivačke industrije koja čini 3/4 ukupne industrije i ima visok stepen izvozne orijentacije, predstavljao jedan od ključnih razloga za pad ukupnog obima industrijske proizvodnje u Bosni i Hercegovini u periodu januar-novembar 2024. godine. Kao što je ranije navedeno trendovi kretanja u okviru prerađivačke industrije u Bosni i Hercegovini skoro u potpunosti su determinisani kretanjima iste u glavnim trgovinskim partnerima što je vidljivo na grafikonu ispod.

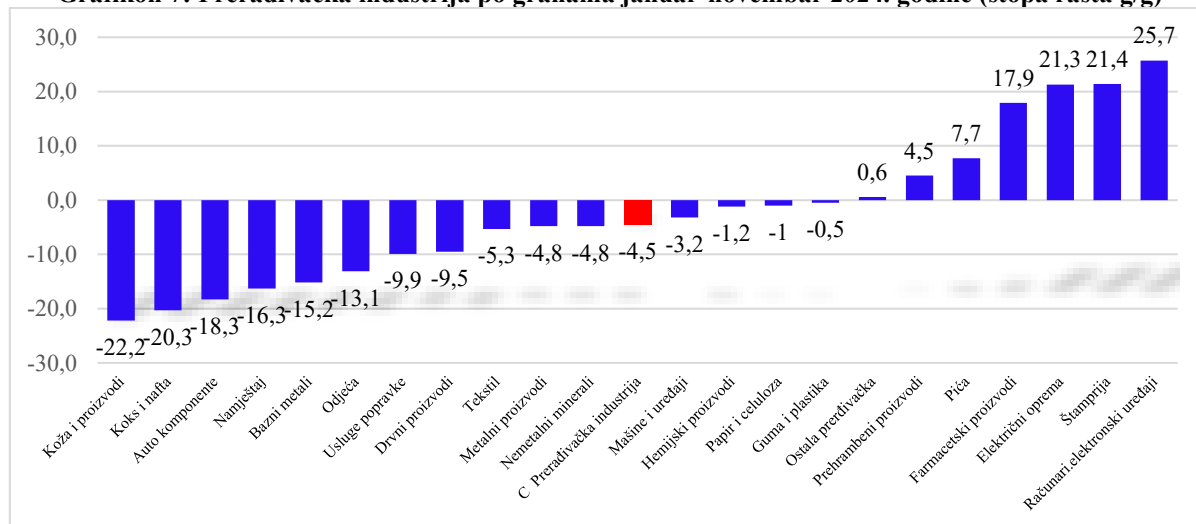
Grafikon 6: Prerađivačka industrija po zemljama u period januar-novembar 2024. godine (stope rasta g/g)

Izvor: Eurostat

S druge strane, posmatrano po granama najznačajnija smanjenja proizvodnje a samim tim i negativan doprinos u okviru ukupne prerađivačke industrije imale su izvezno orijentirane grane proizvodnje. Grafički prikaz kretanja proizvodnje u okviru prerađivačke industrije u Bosni i Hercegovini po granama u periodu januar-novembar 2024 godine po granama prikazan je ispod.

Grafikon 7: Prerađivačka industrija po granama januar-novembar 2024. godine (stopa rasta g/g)

Izvor: BHAS

Maloprodaja

Prema zvaničnim podacima BHAS-a ukupna trgovina na malo u Bosni i Hercegovini, u periodu januar-novembar 2024. godine, zabilježila je realni rast prometa od 7% g/g (promet u navedenom periodu je iznosio 16,38 milijardi KM i viši za 1,07 milijardi KM)⁵.

Glavni nosilac rasta ukupne trgovine u Bosni i Hercegovini, u navedenom razdoblju, je realno povećanje trgovine na malo osim trgovine motornim gorivima u s.p. sa stopom rasta prometa od 7,2% g/g (registrovani promet u ovoj kategoriji iznosio je 13,56 milijardi KM i veći je za 907 miliona). Sa druge strane kod trgovine motornim gorivima na malo u s.p. registrovano je povećanje prometa za 6,2% g/g (ostvaren promet od 2,82 milijardi KM, povećanje prometa za 165 miliona u odnosu na isti period prethodne godine).

Tabela 2: Ukupna maloprodaja po entitetima (realne stope rasta u %, g/g)

2024. godina	Republika Srpska	Federacija Bosne i Hercegovine
januar-novembar	9,3 ⁶	6,4 ⁷
novembar	14,3	5,5

Izvor: Republički zavod za statistiku Republike Srpske⁸, Federalni zavod za statistiku Federacije Bosne i Hercegovine⁹

Podaci prikazani u tabeli iznad se razlikuju od podataka BHAS-a zbog korištenja različitih modela koji se koriste za desezoniranje podataka.

⁵ Izvor podataka: BHAS, Indeksi prometa trgovine na malo u Bosni i Hercegovini, novembar 2024. godine

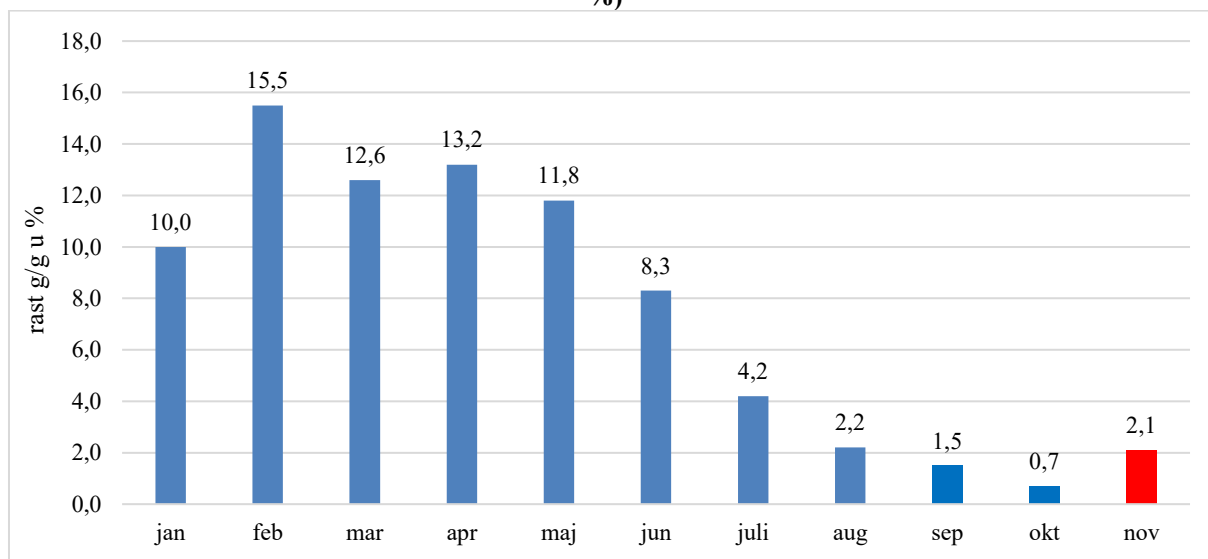
⁶ prosjek mjesečnih stopa

⁷ prosjek mjesečnih stopa

⁸ Izvor podataka: Republički zavod za statistiku Republike Srpske Trgovina na malo, novembar 2024.

⁹ Izvor podataka: Federalni zavod za statistiku Federacije Bosne i Hercegovine, Trgovina na malo prvi rezultati za novembar/studen 2024. godine

Grafikon 8: Ukupna trgovina na malo u Bosni i Hercegovini – po mjesecima u 2024. godini (rast g/g u %)¹⁰

Izvor: BHAS

Ukoliko se posmatra promet maloprodaje u mjesecu novembru 2024. godine primjećuje se da je došlo do rasta ukupnog prometa od 2,1% g/g (promet je iznosio 1,45 milijardi KM, zabilježen porast prometa za 29,8 miliona KM). Do ovog povećanja ukupnog prometa je došlo usljed rasta trgovine na malo, osim trgovine motornim gorivima u s.p. gdje je zabilježen rast prometa od 1,4% g/g, odnosno porast za 16,3 miliona te porasta prometa motornim gorivima na malo u s.p. gdje je ostvareno povećanje prometa od 5,8% (porast za 13,5 miliona KM).

U mjesecu novembru 2024. godine u trgovini na malo hranom, pićem i duhanskim proizvodima je zabilježen rast od 5,7% g/g (promet je iznosio 386 miliona KM i veći za 20,7 miliona KM) dok je istovremeno trgovina na malo neprehrambenim proizvodima zabilježila smanjenje prometa za 0,5% g/g (promet je niži za 4,5 miliona KM).

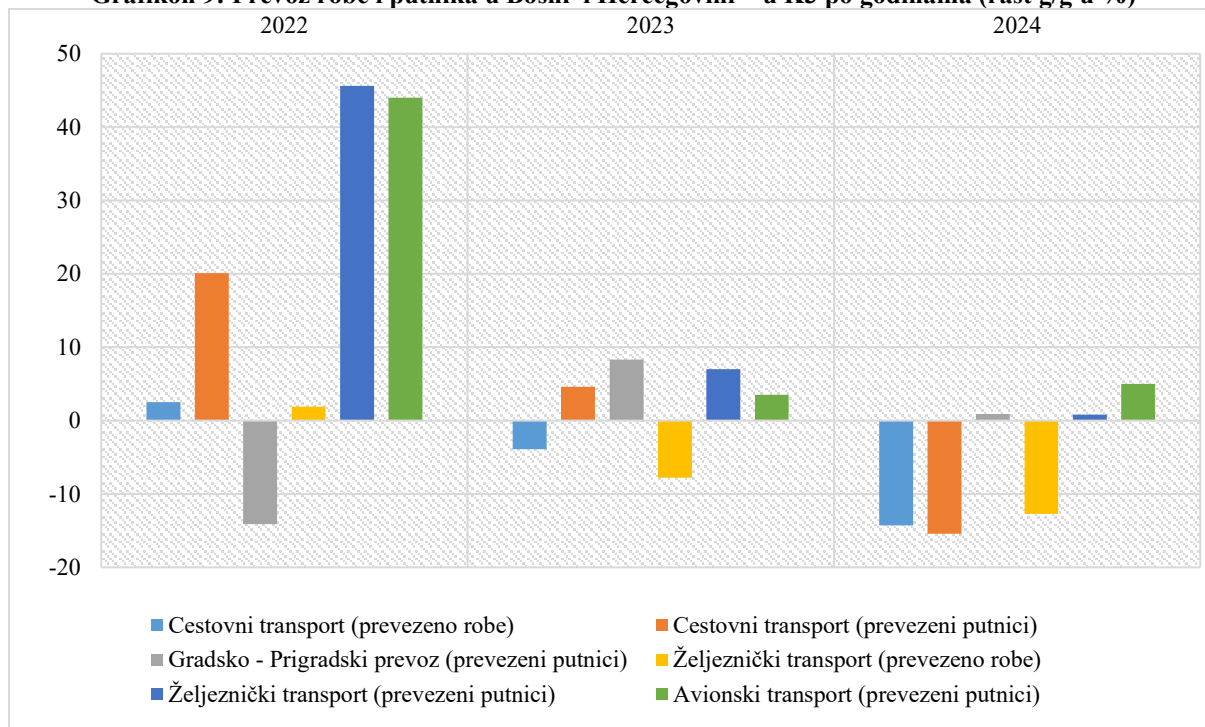
Kod trgovine ostalom robom u s.p. zabilježen je porast prometa u apotekama, trgovini na malo medicinskim i kozmetičkim preparatima gdje je ostvareni rast iznosio 13,5% g/g (promet je bio veći za 13,1 miliona KM). Trgovina na malo namještajem, opremom za rasvjetu i električnim aparatima za domaćinstvo kao i trgovina na malo sportskom opremom, igrama i igračkama je u novembru 2024. godine ostala na približno istom nivou (kao u istom mjesecu prethodne godine). Nakon višemjesečnog rasta došlo je do smanjenje prometa u trgovini na malo tekstilom, odjećom, obućom i proizvodima od kože za 2,4% g/g (promet je iznosio 424 miliona KM, niži za 10 miliona KM).

Transport

Transport roba u cestovnom prometu u Bosni i Hercegovini, u K3 2024. godine, smanjen je za 14,3% g/g. Broj prevezenih putnika u cestovnom prevozu bilježi pad od 15,4% g/g dok istovremeno prevoz putnika u gradsko-prigradskom prevozu bilježi blago povećanje od 0,9% g/g. U okviru prometa roba i putnika u željezničkom saobraćaju zabilježeno je smanjenje opsega prevezene robe od 12,7% g/g dok je istovremeno broj prevezenih putnika u željezničkom saobraćaju porastao za 0,8%. Nakon negativne stope rasta u prethodna dva kvartala 2024. godine u K3 je u avio saobraćaju zabilježen porast broja prevezenih putnika za 5% g/g (prevezeno 922 896 putnika, više za 49 598 putnika u odnosu na K3 2023. godine).

¹⁰ Promet trgovine na malo, realna - kalendarski prilagođena serija, 2006-2024, u milionima KM

Grafikon 9: Prevoz robe i putnika u Bosni i Hercegovini – u K3 po godinama (rast g/g u %)

Izvor: BHAS

Tabela 3: Ukupan transport po entitetima u K3 2024. godine (stopa rasta g/g u %)

K3 2024.godine	Republika Srpska	Federacija Bosne i Hercegovine
Cestovni (prevezeno robe)	-33,7	-7,6
Cestovni (prevezeni putnici)	25,8	-7,9
Gradsko - prigradski prijevoz (prevezeni putnici)	-9,5	0,9
Željeznički (prevezeno robe)	-17,5	-9,6
Željeznički (prevezeni putnici)	-18,2	-0,2

Izvor: Republički zavod za statistiku Republike Srpske, Federalni zavod za statistiku Federacije Bosne i Hercegovine

U okviru djelatnosti prometa transporta i skladištenja, u K3 2024. godine, je zabilježen nominalan rast od 4,5% g/g. U oblasti poštanskih i kurirskih djelatnosti nastavljeno je sa dvostrukim stopama rasta, pa je tako u K3 2024.godine ova oblast zabilježila povećanje prometa za 11,3% g/g. Oblast kopnenog prevoza i cjevovodnog transporta ostvarila je rast prometa od 4,5% g/g dok su istovremeno skladištenje i pomoćne djelatnosti u prevozu zabilježili smanjenje stope rasta prometa za 1% g/g.

Tržište rada

Podatak o broju zaposlenih lica u Bosni i Hercegovini za novembar 2024. godine nije objavljen u periodu pripreme Informacije, pa se podaci u tekstu odnose na oktobar 2024. godine.

U Bosni i Hercegovini broj zaposlenih lica u oktobru 2024. godine uvećan je za 0,9% u odnosu na isti mjesec prethodne godine i iznosio je oko 858,6¹¹ hiljada. Broj zaposlenih lica po entitetima predstavljen je u tabeli ispod. Usporen rast broja zaposlenih lica u Bosni i Hercegovini u odnosu na prethodnu godinu povezan je sa smanjenjem broja zaposlenih u okviru

¹¹ Privremeni podatak, BHAS.

industrijske proizvodnje. Tako je broj zaposlenih lica u djelatnosti prerađivačke industrije u oktobru 2024. godine smanjen za 3% g/g. U djelatnosti vađenja rude i kamena broj zaposlenih lica u posmatranom mjesecu je smanjen za 4,4% g/g. Na taj način ove djelatnosti su imale negativan doprinos rastu ukupnog broja zaposlenih od 0,7 p.p. S druge strane, najznačajniji doprinos rastu broja zaposlenih od 0,4 p.p. bio je u djelatnosti trgovine¹² na veliko i malo, popravka motornih vozila i motocikala gdje je broj zaposlenih uvećan 2,3% g/g.

Pored trgovine, doprinos rastu ukupnog broja zaposlenih lica od 0,2 p.p. dala je djelatnost zdravstvene i socijalne zaštite sa stopom od 3,5% g/g kao i djelatnost građevinarstva sa stopom rasta od 4,4% g/g. Sve ostale djelatnosti imale su manji doprinos rastu ukupnog broja zaposlenih lica u Bosni i Hercegovini.

Tabela 4: Broj zaposlenih¹³ lica

Period	Bosna i Hercegovina	rast g/g	Federacija Bosne i Hercegovine	rast g/g	Republika Srpska	rast g/g
I-XII 2023	849.489	1,3%	541.261	1,0%	290.491	1,3%
I-2024	849.942	0,7%	542.116	1,1%	-	-
II-2024	850.799	0,7%	542.688	1,0%	-	-
III-2024	850.888	0,7%	543.231	1,1%	289.755	-0,2%
I-III 2024	850.543	0,7%	542.678	1,1%	289.755	-0,2%
IV-2024	857.738	0,9%	546.825	1,4%	-	-
V-2024	858.409	0,8%	548.795	1,3%	-	-
VI-2024	858.506	0,6%	549.382	1,1%	-	-
I-VI 2024	854.380	0,7%	545.506	1,2%	289.755	-0,2%
VII-2024	856.783	0,7%	547.620	1,2%	-	-
VIII-2024	851.445	0,6%	543.667	1,0%	-	-
IX-2024	858.752	0,6%	551.326	1,2%	289.689	-0,4%
I-IX 2024	854.807	0,7%	546.183	1,2%	289.722	-0,3%
X-2024	858.598	0,9%	551.839	1,2%	-	-

Izvor: Agencija za statistiku Bosne i Hercegovine, Federalni zavod za statistiku Federacije Bosne i Hercegovine, Republički zavod za statistiku Republike Srpske

U novembru 2024. godine broj registrovanih nezaposlenih lica u Bosni i Hercegovini je iznosio je oko 321,9 hiljada i manji za 6,6% u odnosu na novembar 2023. godine. Pregled broja registrovanih nezaposlenih lica po mjesecima i entitetima predstavljen je u tabeli ispod.

Prema preliminarnim podacima ankete o radnoj snazi stopa nezaposlenosti u Bosni i Hercegovini u K3 2024. godine iznosila je 12,2%. Istovremeno u Federaciji Bosne i Hercegovine anketna stopa nezaposlenosti je iznosila 13,9%, dok je u Republici Srpskoj iznosila 8,4%.

¹² Ukupan promet trgovine na malo u Bosni i Hercegovini, posmatran u tekućim cijenama, u oktobru 2024. godine ostvario je rast od 2,6% u odnosu na isti mjesec prethodne godine. Posmatrano u stalnim cijenama, ukupan promet trgovine na malo ostvario je rast od 0,7% u odnosu na isti mjesec prethodne godine. Izvor: BHAS, Poslovne statistike, indeksi prometa trgovine na malo u Bosni i Hercegovini, oktobar 2024. godine.

¹³ Podaci o broju zaposlenih lica za Bosnu i Hercegovinu do septembra 2024. godine su konačni, a nakon toga podaci su privremeni. U Republici Srpskoj podaci o broju zaposlenih lica se objavljuju za mart i septembar svake godine.

Tabela 5: Broj registrovanih nezaposlenih lica

Period	Bosna i Hercegovina	rast g/g	Federacija Bosne i Hercegovine	rast g/g	Republika Srpska	rast g/g
I-XII 2023	348.918	-3,9%	277.160	-4,4%	61.093	-9,8%
I-2024	340.561	-4,4%	268.870	-5,9%	59.019	-9,0%
II-2024	338.528	-4,7%	267.170	-5,9%	58.894	-8,0%
III-2024	335.386	-5,0%	264.744	-6,1%	58.377	-6,9%
I-III 2024	338.158	-4,7%	266.928	-6,0%	58.763	-8,0%
IV-2024	329.944	-5,6%	260.500	-6,7%	57.349	-6,8%
V-2024	324.517	-5,9%	256.169	-6,9%	56.426	-6,8%
VI-2024	325.568	-6,1%	257.641	-6,3%	56.056	-7,1%
I-VI 2024	332.417	-5,3%	262.516	-6,3%	57.687	-7,5%
VII-2024	328.674	-6,2%	261.154	-5,7%	55.718	-7,7%
VIII-2024	329.829	-5,8%	262.371	-5,3%	55.680	-8,0%
IX-2024	324.712	-6,4%	257.483	-5,9%	55.376	-8,0%
I-IX 2024	330.858	-5,6%	261.789	-6,1%	56.988	-7,6%
X-2024	323.143	-6,6%	256.275	-6,2%	55.048	-8,0%
XI-2024	321.912	-6,6%	255.720	-6,1%	54.409	-8,3%

Izvor: Agencija za statistiku Bosne i Hercegovine, Agencija za rad i zapošljavanje Bosne i Hercegovine, Zavod za zapošljavanje Republike Srpske, Federalni zavod za zapošljavanje Federacije Bosne i Hercegovine

Podatak o prosječnoj neto plati u Bosni i Hercegovini za novembar 2024. godine nije objavljen u periodu pripreme Informacije, pa se podaci u tekstu odnose na oktobar 2024. godine.

Prosječna neto plata u Bosni i Hercegovini u oktobru 2024. godine iznosila je 1.415 KM i nominalno je veća za 10,2% u odnosu na oktobar 2023. godine. Ipak, realni rast prosječne neto plate bio je malo sporiji ako se uzme u obzir inflacija i iznosio je 9,2%. Prosječna neto plata je uvećana u svim područjima djelatnosti u posmatranom mjesecu. Najveća nominalna stopa rasta neto plate u oktobru 2024. godine bila je u području stručnih, naučnih i tehničkih djelatnosti (13,5% g/g), djelatnosti zdravstvene i socijalne zaštite (11,8% g/g), prerađivačke industrije (11,5% g/g), trgovine na veliko i malo, popravka motornih vozila i motocikala (11% g/g). Najmanja prosječna isplaćena neto plata u oktobru 2024. godine bila je u djelatnosti pružanja smještaja, te pripreme i usluživanja hrane (924 KM), a najveća prosječna isplaćena neto plata bila je u djelatnosti informacija i komunikacija (1.999 KM) te finansijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja (1.913 KM).

Tabela 6: Prosječna neto plata (u KM) i nom. stope rasta u odnosu na isti period prethodne godine

Period	Bosna i Hercegovina	rast g/g	Federacija Bosne i Hercegovine	rast g/g	Republika Srpska	rast g/g
I-XII 2023	1.263	12,5%	1.261	13,2%	1.274	11,4%
I-2024	1.328	9,9%	1.338	10,8%	1.312	7,8%
II-2024	1.338	10,5%	1.315	10,2%	1.392	10,8%
III-2024	1.353	7,4%	1.335	5,5%	1.394	10,8%
I-III 2024	1.340	9,2%	1.329	8,8%	1.366	9,8%
IV-2024	1.374	10,7%	1.364	10,6%	1.400	10,7%
V-2024	1.388	8,9%	1.384	8,4%	1.403	9,6%
VI-2024	1.374	8,5%	1.351	7,1%	1.426	11,1%
I-VI 2024	1.359	9,3%	1.348	8,7%	1.388	10,2%
VII-2024	1.395	10,6%	1.387	10,3%	1.416	10,8%
VIII-2024	1.392	8,7%	1.384	8,0%	1.411	9,7%
IX-2024	1.382	9,3%	1.369	8,7%	1.412	10,6%
I-IX 2024	1.369	9,4%	1.359	8,8%	1.396	10,2%
X-2024	1.415	10,2%	1.415	10,1%	1.420	10,1%

Izvor: Agencija za statistiku Bosne i Hercegovine, Federalni zavod za statistiku Federacije Bosne i Hercegovine, Republički zavod za statistiku Republike Srpske

Ukupan broj penzionera u Bosni i Hercegovini koji prima samostalnu penziju u novembru 2024. godine iznosio je oko 657,4 hiljada i veći je u odnosu na novembar 2023. godine za 1,9%.¹⁴ U novembru 2024. godine prosječna samostalna penzija u Bosni i Hercegovini iznosila je 667,4¹⁵ KM i nominalno je veća za 8,2% u odnosu na novembar 2023. godine. Penzije u oba entiteta su tokom 2024. godine uvećane, što je uticalo na pomenuti nominalni rast prosječne penzije.¹⁶ Najniža penzija u Federaciji Bosne i Hercegovine u posmatranom mjesecu iznosila je 573,5 KM, dok je u Republici Srpskoj iznosila 300,6¹⁷ KM za penzijski staž do 15. godina i nisu se mijenjale u odnosu na prošli mjesec.

Tabela 7: Prosječna samostalna penzija (u KM)

Period	Bosna i Hercegovina	rast g/g	Federacija Bosne i Hercegovine	rast g/g	Republika Srpska	rast g/g
XII-2023	616,8	18,3%	675,6	21,2%	541,2	13,9%
I-2024	658,6	12,7%	710,3	14,7%	591,7	9,7%
II-2024	658,8	12,7%	710,6	14,7%	592,1	9,7%
III-2024	659,4	12,7%	711,7	14,7%	592,3	9,7%
IV-2024	665,5	10,6%	722,2	11,2%	592,7	9,7%
V-2024	665,7	8,1%	722,6	7,1%	592,7	9,7%
VI-2024	665,8	8,1%	722,7	7,1%	592,9	9,8%
VII-2024	666,1	8,1%	723,0	7,1%	593,2	9,8%
VIII-2024	666,4	8,1%	723,4	7,1%	593,4	9,8%
IX-2024	666,7	8,1%	723,8	7,2%	593,6	9,7%
X-2024	667,3	8,2%	724,2	7,2%	594,3	9,8%
XI-2024	667,4	8,2%	724,4	7,2%	594,3	9,8%

Izvor: Federalni zavod za penzijsko i invalidsko osiguranje Federacije Bosne i Hercegovine, Fond za penzijsko i invalidsko osiguranje Republike Srpske

2. Javne finansije

Za jedanaest mjeseci 2024. godine, u Bosni i Hercegovini, ukupno je naplaćeno oko 21,4 milijarde KM javnih prihoda (indirektni i direktni porezi, socijalni doprinosi, takse, kazne i naknade), čime su ostvarili rast od oko 8,8% g/g. Kao i u ranije posmatranim periodima, glavni generator rasta prihoda od indirektnih poreza jeste pozitivna stopa rasta uvoza tokom posmatranog perioda. Na rast prihoda od direktnih poreza i doprinosa uticala su dešavanja na

¹⁴ Broj penzionera u Bosni i Hercegovini u analizi predstavlja zbir penzionera koji primaju samostalne penzije od Federalnog zavoda za penzijsko i invalidsko osiguranje i Fonda za penzijsko i invalidsko osiguranje Republike Srpske bez obzira na mjesto prebivališta (u ili izvan Bosne i Hercegovine). Uzme li se u obzir i broj korisnika srazmjerne penzije u Federaciji Bosne i Hercegovine ukupan broj penzionera u Bosni i Hercegovini iznosi 743,1 hiljada. Podaci o srazmjernim penzijama u Republici Srpskoj nisu objavljeni u statističkom biltenu.

¹⁵ Prosječna samostalna penzija u Bosni i Hercegovini je izračunata na osnovu prosječnih samostalnih mjesečnih penzija ponderisanih udjelom ukupnog broja penzionera u svakom od entiteta u ukupnom broju penzionera. Uzme li se u obzir i broj korisnika srazmjerne penzije u Federaciji Bosne i Hercegovine prosječna penzija u Bosni i Hercegovini iznosi 611,2 KM. Podaci o srazmjernim penzijama u Republici Srpskoj nisu objavljeni u statističkom biltenu.

¹⁶ Upravni odbor Federalnog zavoda MIO/PIO, na sjednici održanoj 15. aprila, donio je odluku o konačnom iznosu redovnog usklađivanja za 2024. godinu. Prema navedenoj odluci, penzije se usklađuju za ukupno 6,55%, s primjenom od 1. januara ove godine. Kako su penzije od januara već usklađene za 5% prema akontacijskom modelu usklađivanja, Upravni je odbor, a na temelju pokazatelja o rastu BDP-a te indeksa potrošačkih cijena, donio odluku o konačnom usklađivanju za dodatnih 1,55%. Izvor: Federalni zavod za penzijsko i invalidsko osiguranje.

U Republici Srpskoj penzije ostvarene do 31. decembra 2023. godine svim korisnicima prava su usklađene počev od 1. januara 2024. godine i povećane za 9,2 %. Izvor: Fond za penzijsko i invalidsko osiguranje Republike Srpske.

¹⁶ Prosječna samostalna penzija u Bosni i Hercegovini je izračunata na osnovu prosječnih mjesečnih samostalnih penzija ponderisanih udjelom ukupnog broja penzionera u svakom od entiteta u ukupnom broju penzionera.

¹⁷ U Republici Srpskoj za penzijski staž 15-20 godina najniža penzija je iznosila 360,76 KM, za penzijski staž 20-30 godina iznosila je 420,9 KM, za penzijski staž 30-40 godina iznosila je 481,08 KM i za penzijski staž 40 i više godina najniža penzija je iznosila 601,35 KM.

tržištu rada sa početka godine (povećanje minimalne plate u oba entiteta)¹⁸. Posmatrajući javne prihode samo u novembru mjesecu uočava se njihovo usporenje u odnosu na novembar 2023. godine.

Indirektni porezi u Bosni i Hercegovini

Od 01.01.2024. na snazi je Odluka o utvrđivanju posebne i minimalne akcize na cigarete i duvan za pušenje za 2024. godinu¹⁹.

Naplaćeni prihodi. U periodu januar-novembar 2024. godine, UIO Bosne i Hercegovine ukupno je naplatila oko 10,5 milijardi KM bruto prihoda od indirektnih poreza, što je za 7,9% više nego u istom periodu prethodne godine. Tokom posmatranog perioda, nastavljeno je smanjenje isplata povrata sa jedinstvenog računa (JR UIO), što se pozitivno odrazilo na neto efekat naplate prihoda od indirektnih poreza. Neto prihodi od indirektnih poreza, u posmatranom periodu, su iznosili oko 8,6 milijardi KM čime su zadržali dvocifrenu stopu rasta od oko 11,0% g/g.

Pozitivan doprinos stopi rasta neto prihoda od indirektnih poreza dale su sve kategorije prihoda: porez na dodatu vrijednost od 7,1 p.p. (u daljem tekstu PDV), prihodi od akciza 2,7 p.p., prihodi od carina 0,9 p.p. i prihodi od putarina 0,6 p.p..

Tabela 8: Naplata i raspodjela prihoda od indirektnih poreza (rast g/g u % ako nije drugačije naznačeno)

	struktura 2024	jan-nov 2023	jan-nov 2024	sep 2024	okt 2024	nov 2024
<i>Bruto prihodi - prikupljeno</i>	100,0	7,2	7,9	6,1	12,3	2,8
<i>Povrati</i>	19,9	5,1	-4,2	2,1	14,8	-9,5
<i>Neto prihodi - prikupljeno</i>	80,1	7,7	11,0	7,0	11,7	6,0
<i>PDV</i>	53,9	9,3	10,8	7,9	7,9	3,4
<i>Carine</i>	4,9	18,6	14,4	11,2	13,7	5,3
<i>Akcize</i>	14,5	-0,1	14,2	8,2	17,4	39,2
<i>Putarine</i>	6,0	8,8	7,6	-2,4	12,1	1,7
<i>Ostali prihodi</i>	0,2	15,2	11,8	13,7	-17,5	11,4
<i>Neuskladeni prihodi</i>	0,6	-2,9	-43,1	-49,2	...	...
<i>Raspoloživo za raspodjelu</i>	100,0	7,1	8,0	6,6	11,3	4,1
<i>Minimalne rezerve</i>	20,3	5,1	-4,0	2,0	14,5	-9,1
<i>Budžeti</i>	79,7	7,7	11,1	7,6	10,5	7,7
<i>Servisiranje vanjskog duga</i>	12,8	58,7	6,4	-14,1	-11,1	14,0
<i>Federacija Bosne i Hercegovine</i>	8,7	56,7	5,6	-13,3	-10,1	-1,1
<i>Republika Srpska</i>	3,9	63,1	7,3	-19,9	-12,8	39,4
<i>Brčko Distrikt</i>	0,2	49,6	27,1	39,9	-17,5	98,1
<i>Raspodjeljeno nakon servisiranja vanjskog duga</i>	66,9	1,7	12,0	11,8	17,2	6,8
<i>Institucije Bosne i Hercegovine</i>	9,5	18,4	-0,3	-0,7	3,2	-5,8
<i>Federacija Bosne i Hercegovine</i>	34,7	-0,8	13,5	18,8	19,5	11,3
<i>Republika Srpska</i>	20,4	-0,9	15,2	6,7	20,8	4,8
<i>Brčko Distrikt</i>	2,2	4,8	12,1	5,8	13,2	6,2

Izvor: UIO Bosne i Hercegovine

PDV. Za jedanaest mjeseci tekuće godine, bruto prihodi od PDV-a su iznosili oko 7,5 milijardi KM, što je za oko 6,7% više nego u istom periodu prethodne godine. Prihodi od PDV-a po osnovu uvoza roba veći su za oko 5,1% g/g, dok su prihodi naplaćeni iz prometa domaćih roba

¹⁸ O ovim mjerama pisano je detaljnije u prethodnoj Informaciji.

¹⁹ Odluka o utvrđivanju posebne i minimalne akcize na cigarete i iznos akcize na duvan za pušenje za 2024. godinu („Službeni glasnik BiH“, broj 87/23), a koja se primjenjuje od 01.01.2024. godine. Odlukom je definisano da se od 01.01.2024. godine, na cigarete i duvan za pušenje plaća sljedeća akciza i to :

a) proporcionalna akciza po stopi od 42% na osnovicu utvrđenu u skladu sa članom 15. stav (1) tačka b) Zakona o akcizama u Bosni i Hercegovini („Službeni glasnik BiH“, br. 49/09, 49/14, 60/14 i 91/17) i

b) specifična akciza u iznosu od 82,50 KM za 1.000 komada, odnosno 1,65 KM za pakovanje od 20 komada

2. akciza na duvan za pušenje u iznosu od 138,40 KM po kilogramu.

<http://www.sluzbenilist.ba/page/akt/CdBRXAohz4nh78h774QnY=>

i usluga rasli stopom od oko 9,0% g/g. Neto prihodi po osnovu PDV-a, tokom ovog perioda, su iznosili oko 5,7 milijardi KM, čime su zadržali dvocifrenu stopu rasta od oko 10,8% g/g.

Akcize. Tokom posmatranog perioda 2024. godine, naplaćeno je oko 1,7 milijardi KM neto prihoda od akciza. Time su prihodi od akciza ostvarili rast od oko 14,2% g/g. Prihodi od uvozih akciza su rasli stopom od 13,1% g/g, dok su prihodi od domaćih akciza rasli za oko 5,8% g/g. Ukupni prihodi od akciza na naftu i derivate nafte veći su za oko 7,6% g/g, duvan i duvanske prerađevine za 17,0% g/g, dok su prihodi od ostalih akciza veći za oko 5,5% g/g.

Putarine. Ukupno naplaćeni prihodi od putarina za period januar - novembar 2024. godine iznosili su oko 670 miliona KM, čime su ostvarili rast od oko 7,6% g/g.

Carine. Neto prihodi od carinskih dažbina za jedanaest mjeseci 2024. godine su iznosili oko 526 miliona KM, čime su ostvarili rast od oko 14,4% g/g. Kao i u ranije posmatranim periodima, visoka stopa rasta prihoda od carina se može povezati i sa cijenama proizvoda na inostranim tržištima koji se uvoze u Bosnu i Hercegovinu (energenti, sirovine, hrana i druge robe), ali i sa pozitivnim stopama rasta uvoza u Bosnu i Hercegovinu koji je prisutan tokom posmatranog perioda.

Raspoređeni prihodi. Za jedanaest mjeseci tekuće godine, ukupni prihodi raspoloživi za raspodjelu su iznosili oko 10,5 milijardi KM. Nakon izdvajanja sredstava za izgradnju autoputeva i izgradnju i rekonstrukciju drugih puteva u Bosni i Hercegovini u iznosu od oko 419 miliona KM, minimalne rezerve u iznosu od oko 1,9 milijardi KM i sredstava za finansiranje institucija Bosne i Hercegovine u iznosu od oko 934 miliona KM, UIO Bosne i Hercegovine, je izvršila raspored preostalih sredstava u iznosu od oko 7,2 milijarde KM krajnjim korisnicima prema važećim koeficijentima²⁰. Od tog iznosa Federaciji Bosne i Hercegovine je doznačeno ukupno oko 4,5 milijardi KM (za servis vanjskog duga oko 832 miliona KM), Republici Srpskoj oko 2,5 milijardi KM (za servis vanjskog duga oko 421 miliona KM) i Brčko Distriktu oko 257 miliona KM (za servis vanjskog duga oko 14 miliona KM).

U poređenju sa istim periodom prethodne godine, raspoređena sredstva sa jedinstvenog računa UIO za servis vanjskog duga su veća za 6,4% g/g, dok su raspoređena sredstva krajnjim korisnicima, nakon servisiranja obaveza vanjskog duga uvećana za 12,0% g/g.

Prihodi od direktnih poreza, doprinosa i neporeskih prihoda

U januaru 2024. godine, obje entitetske vlade su donijele zakonske akte i određene mjere, koje u posmatranoj godini daju efekte na prihode entitetskih poreskih uprava, a o čemu je detaljnije pisano u prethodnim Informacijama.

Entitetske poreske uprave su za jedanaest mjeseci 2024. godine, ukupno prikupile oko 10,9 milijardi KM javnih prihoda, iz svojih nadležnosti. Navedeni prihodi su time ostvarili rast od oko 9,6% g/g čime su nastavili stabilan pozitivan trend rasta. Detalji slijede u tabeli ispod.

²⁰ Odlukom Upravnog odbora UIO Bosne i Hercegovine, broj: 02-02-15-3-1/23 od 04.09.2023. godine, utvrđeni su privremeni koeficijenti raspodjele sredstava sa Jedinstvenog računa za period jul-septembar 2023. godine, i isti iznose: FBiH 62,01%, RS 34,44%, Brčko Distrikt BiH 3,55%.

Tabela 9: Prihodi od direktnih poreza, doprinosa, taksi, naknada i kazni u periodu januar-novembar

Naziv prihoda	Federacija Bosne i Hercegovine			Republika Srpska			Bosna i Hercegovina		
	miliona KM		rast u %	miliona KM		rast u %	miliona KM		rast u %
	2023	2024		2023	2024		2023	2024	
Direktni porezi	1.342,7	1.451,1	8,1	704,0	856,6	21,7	2.046,6	2.307,7	12,8
Porez na dohodak	621,7	697,0	12,1	309,5	373,5	20,7	931,2	1.070,6	15,0
Porez na dobit	591,9	620,1	4,8	344,7	430,6	24,9	936,6	1.050,7	12,2
Porezi građana	128,7	133,6	3,8	49,7	52,5	5,6	178,4	186,1	4,3
Ostali porezi	0,4	0,4	-4,0	0,0	0,0	-	0,4	0,4	-4,0
Takse, kazne i naknade	765,9	788,3	2,9	504,3	521,0	3,3	1.270,1	1.309,3	3,1
Doprinosi	4.463,8	4.978,1	9,1	2.038,9	2.279,9	11,8	6.602,7	7.258,0	9,9
PIO	2.557,2	2.781,2	8,8	1.227,1	1.370,2	11,7	3.784,2	4.151,4	9,7
Zdravstvo	1.795,9	1.967,8	9,6	663,9	743,7	12,0	2.459,8	2.711,5	10,2
Nezaposleni	210,8	229,1	8,7	38,0	42,7	12,3	248,9	271,8	9,2
Dječija zaštita	0,0	0,0	-	102,9	115,1	11,8	102,9	115,1	11,8
Zapošljavanje invalida	0,0	0,0	-	0,9	8,2	18,8	0,9	8,2	18,8
Ostali prihodi	1,9	0,4	-78,9	0,1	0,3	135,4	2,1	0,7	-64,4
UKUPNO	6.674,3	7.217,9	8,1	3.247,2	3.657,9	12,6	9.921,6	10.875,7	9,6

Izvor: entitetske poreske uprave

Doprinosi. U periodu januar-novembar 2024. godine, ukupno je prikupljeno oko 7,3 milijardi KM javnih prihoda po ovom osnovu. U poređenju sa istim periodom prethodne godine, ovi prihodi su ostvarili povećanje od oko 9,9%. Sve pojedinačne kategorije prihoda od doprinosa bilježe pozitivne stope rasta, što se može vidjeti iz tabele iznad. Kao i u ranijim periodima, dominantna kategorija u strukturi prihoda po osnovu doprinosa su prihodi od doprinosa za penzijsko i invalidsko osiguranje (PIO).

Direktni porezi. Prihodi po osnovu direktnih poreza na nivou Bosne i Hercegovine, tokom posmatranog perioda 2024. godine, su iznosili oko 2,3 milijarde KM, čime su ostvarili povećanje od oko 12,8% g/g. U strukturi navedenih prihoda dominiraju prihodi od poreza na dohodak. Prihodi od poreza na dohodak bilježe stopu od oko 15,0% g/g i rezultat je mjera entitetskih vlada koje su u primjeni sa početkom godine. Prihodi od poreza na dobit ostvarili su stopu rasta od oko 12,2% g/g. Na pomenuti rast uticali su ostvareni prihodi od poreza na dobit banaka i društava iz oblasti osiguranja i reosiguranja imovine i lica.

Takse, kazne i naknade. Po osnovu različitih taksi, naknada i kazni tokom posmatranog perioda 2024. godine, ukupno je naplaćeno oko 1,3 milijarde KM, što je oko 3,1% više nego u istom periodu prethodne godine. Na rast prihoda u kategoriji taksi najviše uticaja je imalo povećanje naplate različitih administrativnih i komunalnih taksi (na firmu, držanje reklamnih panoa, držanje opreme za igru, itd.). U kategoriji naknada najveći doprinos rastu ove kategorije prihoda dali su prihodi od naknada za priređivanje igara na sreću i naknada za korišćenje prirodnih resursa i mineralnih sirovina, naknada za korišćenje parking prostora, kao i naknada za uređivanje građevinskog zemljišta.

3. Cijene, monetarni i finansijski sektor

Cijene

U Bosni i Hercegovini u novembru 2024. godine inflacija mjerena indeksom potrošačkih cijena iznosila je 1,5% u poređenju sa novembrom 2023. godine. U periodu I-XI 2024. godine inflacija

je iznosila 1,7% g/g. U istom periodu inflacija u Federaciji Bosne i Hercegovine je iznosila 1,3% g/g, a u Republici Srpskoj 1,8%.

Tabela 10: Indeks potrošačkih cijena (poređenje sa istim periodom prethodne godine)

Period	Bosna i Hercegovina	Federacija Bosne i Hercegovine	Republika Srpska
I-XII 2023	106,1	105,1	107,0
I-2024	102,0	100,7	103,0
II-2024	102,1	101,1	102,8
III 2024	102,0	100,9	102,7
IV 2024	102,0	101,2	102,5
V 2024	102,0	101,5	102,3
VI 2024	101,6	101,5	101,7
VII 2024	101,8	101,7	101,8
VIII 2024	101,3	101,6	101,1
IX 2024	100,8	101,3	100,4
X 2024	100,9	101,3	100,5
XI 2024	101,5	101,9	101,1
I-XI 2024	101,7	101,3	101,8

Izvor: Agencija za statistiku Bosne i Hercegovine, Federalni zavod za statistiku Federacije Bosne i Hercegovine, Republički zavod za statistiku Republike Srpske

Posmatrano po odjeljcima prema namjeni potrošnje najznačajniji doprinos rastu inflacije u Bosni i Hercegovini u periodu I-XI 2024. godine zabilježen je u odjeljcima hrane i bezalkoholnih pića (uz rast od 1,9% g/g) a zatim u odjeljku ostalih dobara i usluga (5,4% g/g), alkoholnih pića i duvana²¹ (4,3% g/g), restorana i hotela (7,3% g/g). U odjeljku stanovanja, vode, električne energije, plina i drugih energenata registrovan je skroman rast cijena od 0,2% g/g i nije imao bitan doprinos rastu ukupne inflacije u Bosni i Hercegovini.

U tabeli ispod je predstavljeno kretanje indeksa potrošačkih cijena po odjeljcima prema namjeni potrošnje.

Tabela 11: Indeks potrošačkih cijena u Bosni i Hercegovini

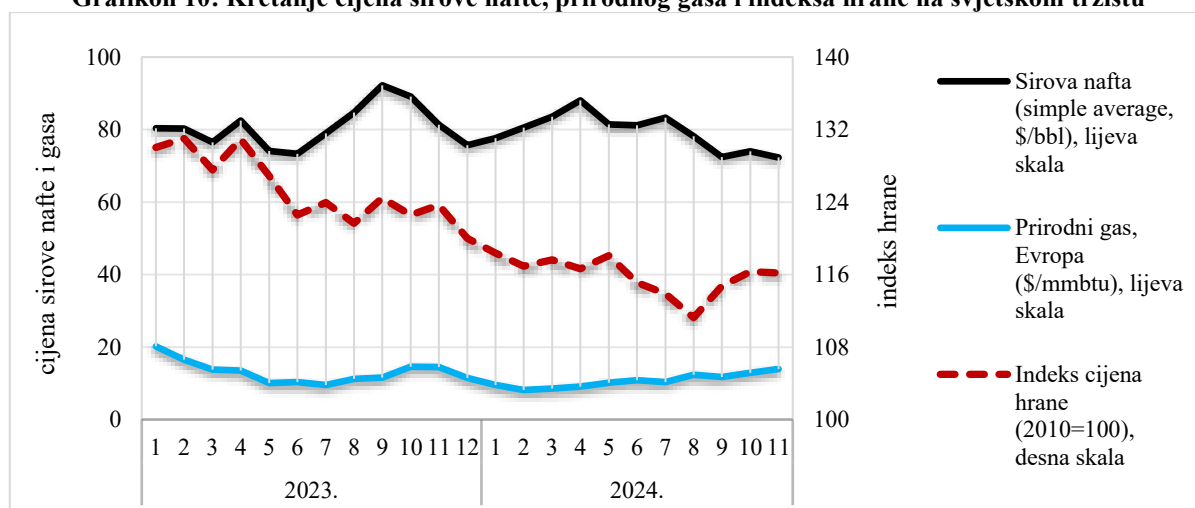
Odjeljak	XI 2024	I-XI 2024
	XI 2023	I-XI 2023
00 Ukupan indeks	101,5	101,7
01 Hrana i bezalkoholna pića	104,2	101,9
02 Alkoholna pića i duvan	103,9	104,3
03 Odjeća i obuća	92,9	92,5
04 Stanovanje, voda, el. energija, plin i dr. energenti	98,8	100,2
05 Namještaj, kućni uređaji i redovno održavanje kuće	99,5	101,4
06 Zdravstvo	104,3	103,5
07 Prevoz	95,7	99,2
08 Komunikacije	100,3	101,3
09 Rekreacija i kultura	103,1	103,7
10 Obrazovanje	100,4	101,5
11 Restorani i hoteli	106,2	107,3
12 Ostala dobra i usluge	103,9	105,4

Izvor: Agencija za statistiku Bosne i Hercegovine

²¹ Upravni odbor Uprave za indirektno oporezivanje donio je Odluku o utvrđivanju specifične i minimalne akcize na cigarete i iznos akcize na duvan za pušenje za 2024. godinu. Minimalna akciza za pakovanje cigareta od 20 komada iznosi 3,46 KM (u 2023. godini je iznosila 3,35 KM), a specifična akciza iznosi 1,65 KM za pakovanje cigareta od 20 komada (ostala je ista u odnosu na 2023. godinu). Akciza na duvan za pušenje utvrđuje se u visini od 80% minimalne akcize na cigarete utvrđene u članu 3. stav (3) ove odluke iznosi 138,4 KM po kilogramu (u 2023. godini je iznosila 134 KM po kilogramu). Izvor: Odluka o utvrđivanju specifične i minimalne akcize na cigarete i iznos akcize na duvan za pušenje za 2024. godinu. Pored toga, evidentirano je poskupljenja cigareta od strane pojedinih proizvođača tokom marta i jula posmatrane godine.

Smanjenje cijena u odjeljcima odjeće i obuće, ali i djelimično prevoza usporilo je rast inflacije. Cijene u odjeljku prevoza u periodu I-XI 2024. godine bile su niže za 0,8% g/g. Smanjenje cijena sirove nafte na svjetskom tržištu determinisalo je kretanje cijena u pomenutom odjeljku. Prema podacima Svjetske banke, cijena sirove nafte na svjetskom tržištu u novembru 2024. godine manja je u poređenju sa istim mjesecom prethodne godine za 11,1% i iznosi 72,3 \$/barelu. Pored ovog energenta cijena prirodnog gasa na svjetskom tržištu takođe je bila niža oko 3,9% g/g.²² Indeks cijena hrane na svjetskom tržištu u novembru 2024. godine niži je u odnosu na novembar 2023. godine za 6,1%.

Grafikon 10: Kretanje cijena sirove nafte, prirodnog gasa i indeksa hrane na svjetskom tržištu

Izvor: Svjetska banka

Monetarni sektor

Prema podacima Centralne banke Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu CBBiH) ukupna novčana masa (M2) na kraju novembra 2024. godine iznosila je oko 38,3 mlrd. KM i uvećana je za 8,7% u odnosu na isti mjesec prethodne godine. Prosječna stopa obavezne²³ rezerve u novembru 2024. godine nije se mijenjala i iznosila je 10%. Na kraju novembra 2024. godine bruto devizne rezerve iznosile su 17,2 mlrd. KM i veće su za 9,7% u odnosu na isti mjesec prethodne godine.

Bankarski sektor

Prema podacima CBBiH ukupni plasirani krediti na kraju novembra 2024. godine uvećani su za 9,8% u odnosu na isti mjesec prethodne godine i iznosili su 25,6 mlrd. KM. Na kraju novembra 2024. godine ukupni depoziti su uvećani za 7,5% u odnosu na isti mjesec prethodne godine i dostigli su oko 33,3 mlrd. KM.

Berze u Bosni i Hercegovini

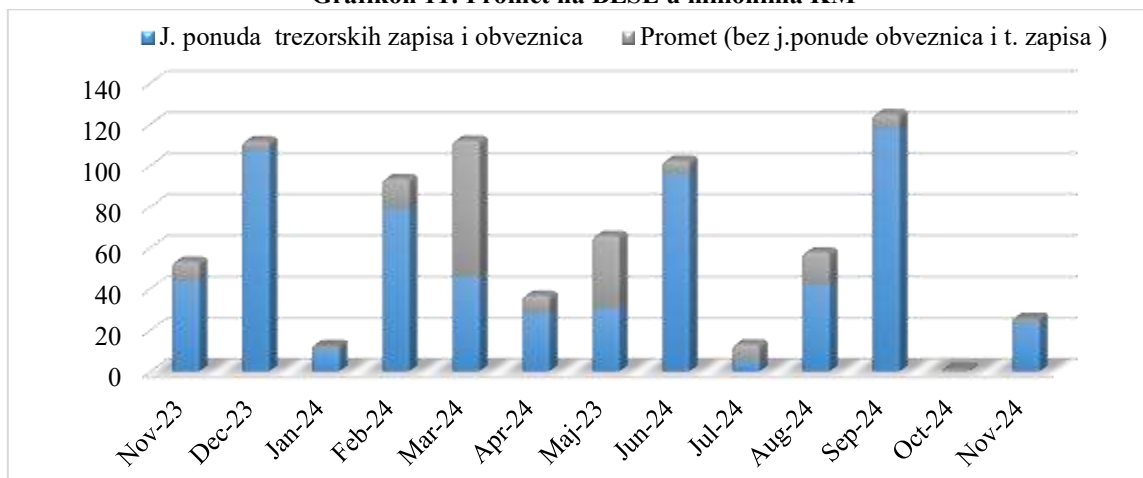
Promet na Banjalučkoj berzi (u daljem tekstu BLSE) u mjesecu novembru 2024. god. je dostigao 25,8 mil. KM uz negativnu stopu rasta od 51,8% g/g. Ovaj iznos predstavlja 55,4%

²² Izvor: Svjetska banka, baza podataka, prirodni gas (Evropa).

²³ Prosječna stopa obavezne rezerve = Prosječne obavezne rezerve/osnovica za obračun obavezne rezerve.

ostvarenog prometa u Bosni i Hercegovini. U ovom mjesecu na BLSE je putem javne emisije obveznica i trezorskih zapisa za potrebe emitenta prikupljeno 24,1 mil. KM.

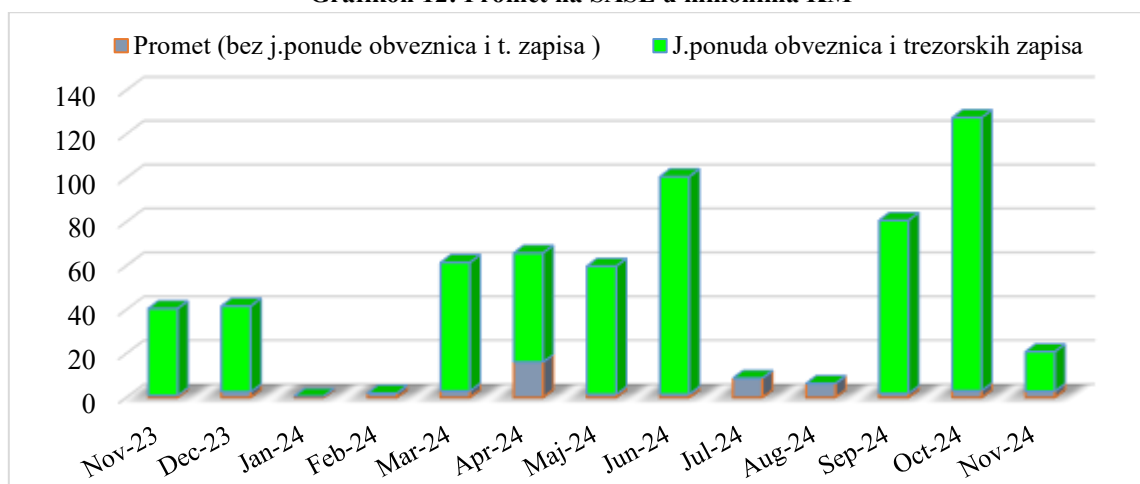
Grafikon 11: Promet na BLSE u milionima KM

Izvor: BLSE

Promet na sarajevskoj berzi (u daljem tekstu SASE) u mjesecu novembru 2024. god je dostigao 20,7 mil. KM uz negativnu stopu rasta od 48,7% g/g. Ovaj iznos ujedno predstavlja 44,6% ukupnog ostvarenog prometa u Bosni i Hercegovini. Za emitenta na SASE je putem javne ponude obveznica i trezorskih zapisa prikupljeno oko 18 mil. KM.

Grafikon 12: Promet na SASE u milionima KM

Izvor: SASE

Na kraju mjeseca novembra 2024. godine ukupan promet na SASE i BLSE je dostigao 46,5 mil. KM uz negativnu stopu rasta 50,4% g/g. U ovom mjesecu je putem javne ponude obveznica prikupljeno oko 42,1 mil. KM. Ovaj ostvareni iznos predstavlja 90,5% ukupnog ostvarenog prometa u Bosni i Hercegovini.

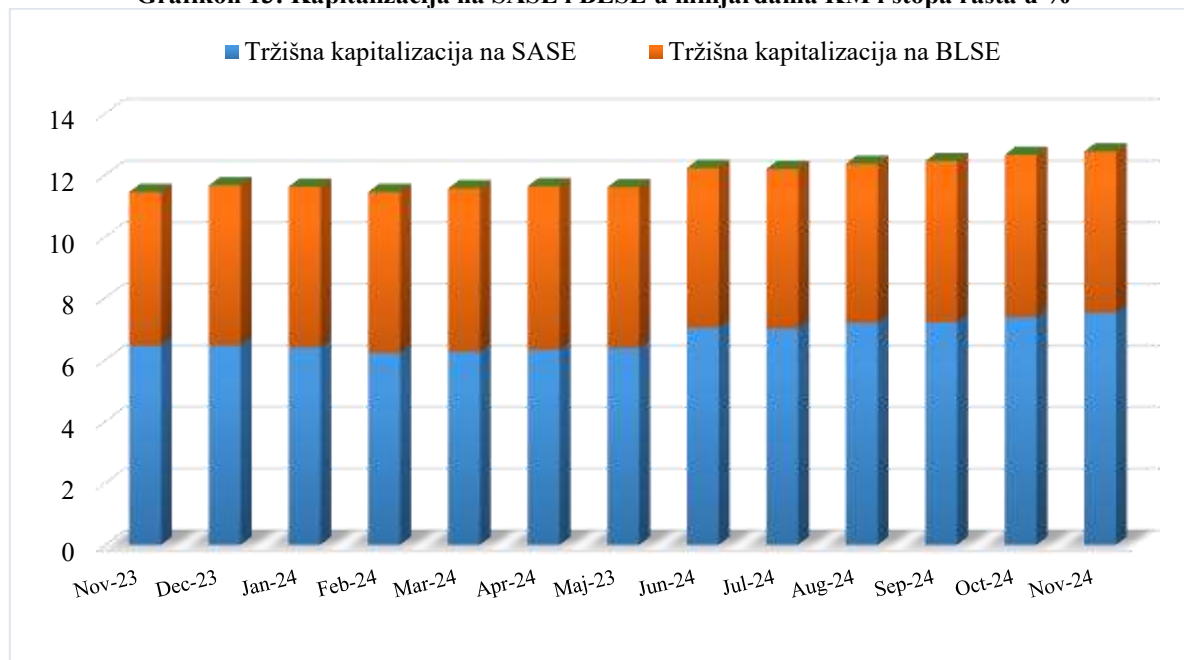
Tabela 12: Ukupan promet (u KM) na kraju perioda na SASE i BLSE

Godina	SASE	BLSE	UKUPNO
Nov-2022.	5.044.651,3	64.491.896,8	69.536.548,2
Nov-2023.	40.421.274,9	53.490.300,7	93.911.575,6
Nov-2024.	20.755.320,2	25.791.478,9	46.546.799,1

Izvor: SASE i BLSE

Ukupna kapitalizacija na (SASE+BLSE) kraju ovog mjeseca je dostigla 12,7 mlrd. KM uz stopu rasta od 11,5% g/g. Odnos kapitalizacije na SASE prema BLSE na kraju ovog perioda je bio 59% prema 41%. Kapitalizacija na BLSE na kraju mjeseca novembra 2024. godine je dostigla 5,2 mlrd. KM uz stopu rasta od 5,0% g/g. Kapitalizacija na SASE je na kraju istog mjeseca je dostigla 7,5 mlrd. KM uz stopu rasta od 16,6% g/g.

Grafikon 13: Kapitalizacija na SASE i BLSE u milijardama KM i stopa rasta u %

Izvor: SASE i BLSE

4. Vanjski sektor

Platni bilans

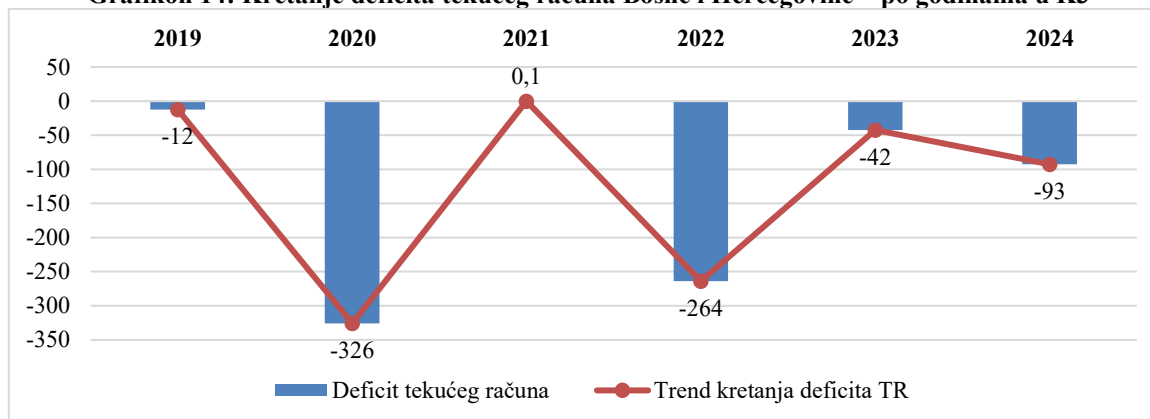
Prema zvaničnim podacima CBBiH deficit tekućeg računa u K3 2024. godine je udvostručen u odnosu na isti period prošle godine²⁴. Posmatrano u nominalnom iznosu deficit tekućeg računa je iznosio 93 miliona KM (0,6% kao udio u BDP-u) dok je u K3 2023.godine taj iznos bio 42 miliona KM.

Prema raspoloživim podacima deficit vanjskotrgovinske razmjene roba i usluga je, u K3 2024. godine, porastao za 191 milion KM, što predstavlja porast od 13,9% g/g (vanjskotrgovinski deficit roba i usluga je u K3 iznosio 1,56 milijardi KM).

Porast vanjskotrgovinskog deficita uzrokovan je povećanjem uvoza (roba i usluga) za 5% g/g (odnosno za 365 miliona KM) uz istovremeni rast izvoza za 2,6% g/g (povećanje za 173 miliona KM, od toga iznosa 25 miliona KM je od izvoza roba dok je preostali iznos od 148 miliona KM izvoz usluga).

²⁴ Izvor podataka: CBBiH, Statistika platnog bilansa, decembar 2024. godine

Grafikon 14: Kretanje deficita tekućeg računa Bosne i Hercegovine – po godinama u K3

Izvor: CBBiH

Tekući neto prilivi novca iz inostranstva u K1 2024. godine bilježe prilive više za 132 miliona (odnosno rast 10,1% g/g). Do ovog povećanja je došlo zahvaljujući rastu tekućih priliva za 173 miliona KM (8,7% g/g) i povećanja odliva novca u inostranstvo za 41 milion KM (odlivi porasli za 6% g/g).

Kod tekućih priliva novca iz inostranstva do najvećeg povećanja priliva novca došlo je kod domaćinstava koji su u K3 2024. godine iznosili 1,86 milijardi KM (rast od 7,8% g/g, odnosno 134 miliona KM). Za ovaj porast priliva kod domaćinstava najviše su zaslužne doznake građana iz inostranstva kao bitna komponenta priliva novca iz inostranstva koje su u posmatranom kvartalu iznosile 1,1 milijardu KM i kao takve bilježe rast od 9,6% g/g (odnosno 97 miliona KM). Pored navedene kategorije rast priliva je zabilježen i kod kompenzacija zaposlenih rezidenta Bosne i Hercegovine u inostranstvu koje su više za 31 milion KM (odnosno 8,8% g/g). I ostale kategorije u okviru priliva kod domaćinstava bilježe povećanje priliva pa su tako doznake socijalnih beneficija iz inostranstva više za 0,5% g/g (povećanje priliva za 1,5 miliona KM) dok su ostali tekući transferi iz inostranstva porasli za 19,6% g/g (porast ovih priliva za 4,8 miliona KM).

Neto odlivi prema inostranstvu su porasli usljed povećanja odliva preduzeća iz nefinansijskog sektora (rast 37,4% g/g, odnosno ovi odlivi su povećani za 91 milion KM). Ovaj rast kod nefinansijskih preduzeća desio se najvećim dijelom pod uticajem rasta odliva za kamate na ostale investicije te manjim dijelom usljed rasta odliva od dohotka na vlasnički kapital i udjele u investicionim fondovima po osnovu odliva dividendi od direktnih i portfolio investicija.

Finansiranje deficita tekućeg računa u K3 2024. godine²⁵ se odvijalo kroz ulaganje u aktivu Bosne i Hercegovine u inostranstvu od 847 miliona KM (najvećim dijelom u finansijskom sektoru po osnovu povlačenja valuta i depozita oročenih na kratki rok), promjenu stanja inostranih obaveza za 927 miliona KM (u koje ulaze strana ulaganja u vlasnički kapital od 464 miliona KM, sredstva trgovinskih kredita 251 miliona KM, sredstva za vanjsko zaduživanje u iznosu 232 miliona KM uz umanjene ostalih obaveza prema nerezidentima u iznosu od 20 miliona KM), sredstvima rezervne aktive od 191 miliona KM²⁶, sredstvima sa kapitalnog računa 100 miliona KM uz neto greške i propuste u iznosu od 99 miliona KM.

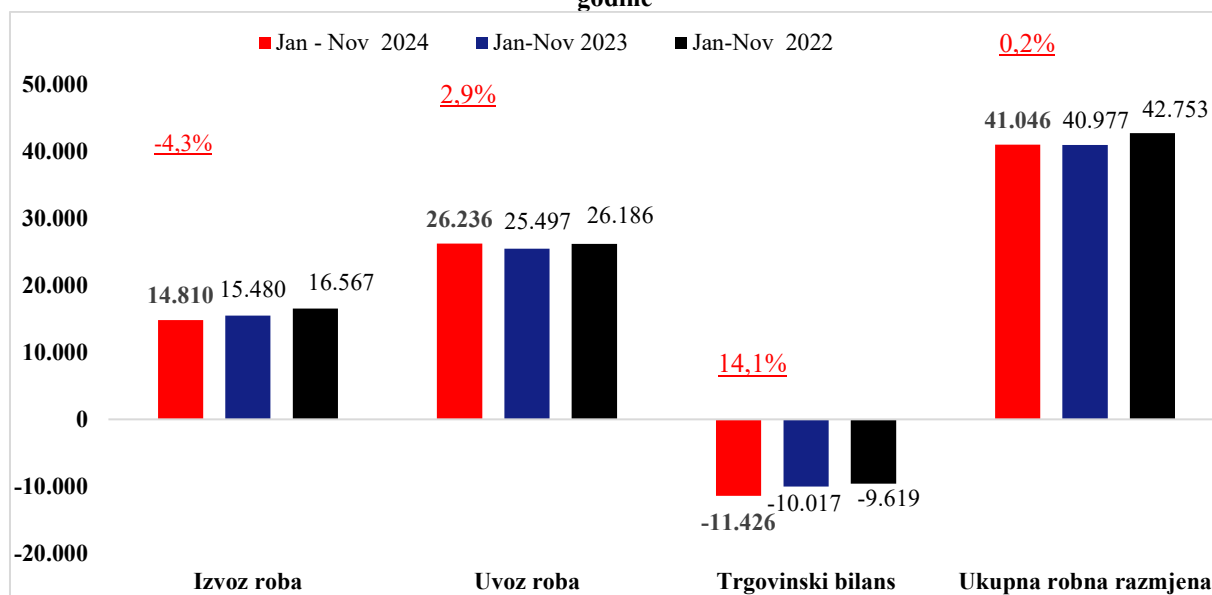
²⁵ Finansiranje deficita tekućeg računa se izračunava na sljedeći način: promjena stanja ulaganja Bosne i Hercegovine u inostranstvu + promjena stanja inostranih obaveza Bosne i Hercegovine + sredstva kapitalnog računa + neto greške i propusti - sredstva rezervne aktive

²⁶ Za razliku od monetarnog sektora gdje se analizira stanje deviznih rezervi na kraju perioda ovdje se prate tokovi novca.

Vanjskotrgovinska robna razmjena

U proteklih nekoliko godina Bosna i Hercegovina je bilježila trend rasta vanjskotrgovinske robne razmjene što se manifestovalo dvocifrenim stopama rasta izvoza i uvoza roba. Međutim u 2024. godini ovaj pozitivan trend je zaustavljen obzirom da je ukupna vanjskotrgovinska robna razmjena u Bosni i Hercegovini stagnirala. Ovo slabljenje predstavlja nastavak negativnog trenda iz prethodne godine i posljedica je ponajviše usporavanja privredne aktivnosti u glavnim trgovinskim partnerima odnosno pada izvozne tražnje. Naime, prema trenutno raspoloživim podacima BHAS-a ukupna vanjskotrgovinska robna razmjena u periodu januar-novembar 2024. godine iznosila je preko 41 milijardu KM što predstavlja stagnaciju u poređenju sa istim periodom prethodne godine. U okviru vanjskotrgovinske robne razmjene evidentan je pad izvoza roba od 4,3%, dok je s druge strane došlo do povećanja uvoza roba u Bosnu i Hercegovinu od 2,9% što je u konačnici za posljedicu imalo povećanje vanjskotrgovinskog deficita od 14,1%.²⁷ Ovi pokazatelji o vanjskotrgovinskoj razmjeni na implicitan način ukazuju da izvozna tražnja trenutno ima negativan utjecaj, dok domaća tražnja pozitivno utječe na ekonomsku aktivnost u Bosni i Hercegovini. Pregled kretanja vanjskotrgovinskih pokazatelja u Bosni i Hercegovini za period januar-novembar 2024. godine prikazan je na grafikonu ispod.

Grafikon 15: Pregled kretanja vanjskotrgovinske robne razmjene u periodu januar-novembar 2024. godine

Izvor: BHAS

Prema trenutno raspoloživim podacima BHAS-a za period januar-novembar 2024. godine izvoz roba iz Bosne i Hercegovine iznosio je oko 14,8 milijardi KM što predstavlja nominalno smanjenje od 670 miliona KM odnosno 4,3% u odnosu na isti period prethodne godine. Faktori koji su doveli do smanjenja izvoza su sljedeći: nizak nivo privredne aktivnosti u glavnim trgovinskim partnerima (EU i zemlje regiona), slabljenje proizvodnje u okviru prerađivačke industrije, rast cijena roba i usluga. Ako se izvoz roba iz Bosne i Hercegovine u periodu januar-novembar 2024. godine posmatra detaljnije po proizvodima, vidljivo je da su najznačajnija smanjenja izvoza roba registrirana u okviru izvoza električne energije 40,4% (-2,6 p.p), koksa

²⁷ Agencija za statistiku Bosne i Hercegovine, Saopštenje, „Vanjskotrgovinska robna razmjena u Bosni i Hercegovini za novembar 2024. godine-prethodni podaci“, 20.12.2024. godine.

i rafiniranih naftnih proizvoda 40,6% (0,9 p.p), obuće 16,3% (-0,8 p.p), baznih metala 9,5% (-0,8 p.p), namještaja 10,4% (-0,7 p.p), metalnih proizvoda 3,4% (-0,4p.p) i dr. S druge strane tokom posmatranog perioda povećanja izvoza roba su zabilježena okviru izvoza autokomponenti, sekundarnih sirovina, električne opreme i određenih prehrambenih proizvoda. Ako se izvoz roba iz Bosne i Hercegovine posmatra po glavnim trgovinskim partnerima vidljivo je da najviše robe izvezeno na tržište zemalja EU u vrijednosti od skoro 10,9 milijardi KM što predstavlja smanjenje od 4,0% u odnosu na isti period prethodne godine. S druge strane, izvoz roba iz Bosne i Hercegovine u zemlje CEFTA-e iznosio je preko 2,5 milijardi KM što predstavlja smanjenje od 12,7%. Ako se robni izvoz iz Bosne i Hercegovine u periodu januar-novembar 2024. godine posmatra po zemljama vidljivo je da su najznačajnija smanjenja zabilježena prilikom izvoza u Srbiju 14% (-1,8 p.p), Njemačku 8,4% (-1,4 p.p), Italiju 12,3% (-1,1 p.p), Austriju 8,0% (-0,8 p.p), Crnu Goru 15,1% (-0,6 p.p), Sloveniju 2,3% (-0,2 p.p), dok je izvoz u Hrvatsku stagnirao 0,2% (0,0 p.p). Ovakav trend kretanja izvoza na neki način potvrđuje ranija predviđanja DEP-a o usporavanju privredne aktivnosti kako u glavnim trgovinskim partnerima i u Bosni i Hercegovini.

S druge strane, uvoz roba u Bosnu i Hercegovinu u periodu januar-novembar 2024. godine iznosio je 26,2 milijarde KM što predstavlja nominalni rast od 739 miliona KM odnosno 2,9% u odnosu na isti period prethodne godine. Ovaj nastavak trenda rasta uvoza je veoma značajan u kontekstu kretanja privatne potrošnje i investicija odnosno domaće tražnje u zemlji koja predstavlja glavno uporište ekonomskog rasta u zemlji. Posmatrano po proizvodima, najznačajnija povećanja uvoza su registrirana u okviru uvoza prehrambenih proizvoda 11,0% (1,1 p.p), motornih vozila 9,9% (0,7 p.p), farmaceutskih preparata 9,0% (0,3 p.p), hemijskih proizvoda 6,1% (0,3 p.p), odjeće 9,9% (0,3 p.p) i dr. S druge strane, najznačajnija smanjenja uvoza su zabilježena u okviru uvoza kamenog uglja 35,5% (-0,8 p.p), baznih metala 2,6% (-0,3 p.p), tekstila 7,2% (-0,2 p.p) kože i srodnih proizvoda 6,5% (-0,1 p.) i dr.

Ako se uvoz roba u Bosnu i Hercegovinu u periodu januar-novembar 2024. godine posmatra po glavnim trgovinskim partnerima vidljivo je da najviše robe uvezeno sa tržišta zemalja EU u vrijednosti od skoro 15,6 milijardi KM što predstavlja povećanje od 3,7% u odnosu na isti period prethodne godine. Uvoz roba iz zemalja CEFTA-e iznosio je preko 3,1 milijardu KM što predstavlja povećanje od 5,0% u odnosu na isti period prethodne godine. Ako se robni uvoz u Bosnu i Hercegovinu u periodu januar-novembar 2024. godini posmatra po zemljama vidljivo je da su najznačajnija povećanja istog zabilježena prilikom uvoza iz Bugarske koji je višestruko uvećan i pozitivno je doprinio rastu uvoza sa (0,7 p.p), zatim Turske 8,7% (0,5 p.p), Kine 3,1% (0,3 p.p), Njemačke 1,8% (0,2 p.p), Srbije 3,3% (0,3 p.p) i Austrije 0,6% (0,0 p.p). S druge strane smanjenja uvoza registrirana su prilikom uvoza iz Rusije 29,6% (0,5 p.p), Italije 3,3% (0,5 p.p), Hrvatske od 0,8% (-0,1 p.p).

Ovakva kretanja izvoza i uvoza roba u periodu januar-novembar 2024. godini rezultirali su vanjskotrgovinskim deficitom od oko 11,4 milijardi KM, što predstavlja povećanje od 1,4 milijarde KM odnosno 14,1% u odnosu na isti period prethodne godine. Ukupna pokrivenost uvoza izvozom u Bosni i Hercegovini u periodu januar-novembar 2024. godine iznosila je 56,5%, pri čemu je pokrivenost sa zemljama EU iznosila 70% a sa zemljama CEFTA-e 80,8%. Detaljniji prikaz vanjskotrgovinske robne razmjene u Bosni i Hercegovini u periodu januar-novembar 2024. godini po HS klasifikaciji prikazan je u tabeli ispod.

Tabela 13: Vanjskotrgovinska robna razmjena u Bosni i Hercegovini, januar-novembar 2024. godini HS klasifikacija

Izvozi uvoz dobara klasifikovanih prema harmonizovanom sistemu kodova (HS)	IZVOZ				UVOZ				DEFICIT				
	Jan - Nov 2023	Jan - Nov 2024	2024/2023 promjena %		Jan - Nov 2023	Jan - Nov 2024	2024/2023		Jan - Nov 2023	Jan - Nov 2024	2024/2023 promjena %		Pokrivenost uvoza izvozom
	u mil KM	u mil KM	g/g	p-p	u mil KM	u mil KM	g/g	p-p	u mil KM	u mil KM	g/g	p-p	
UKUPNO	15478	14810	-4.3	-4.3	25493	26236	2.9	2.9	-10015	-11426	14.1	14.1	56.4%
1 ŽIVOTINJE I PROIZVODI	208	212	1.9	0.0	820	927	13.0	0.42	158	185	17.1	-0.27	22.9%
2 ŽIVOTINJSKOG PROIZVODI BILJNOG	181	216	19.3	0.23	934	984	5.4	0.20	277	277	-0.1	0.00	22.0%
3 PORJEKLA MASTI I ULJA	121	119	-1.7	-0.01	153	189	23.5	0.14	50	36	-27.4	0.14	63.0%
4 ŽIVOTINJSKOG PREHRAMBENE	449	496	10.5	0.30	2274	2516	10.6	0.95	456	541	18.6	-0.85	19.7%
5 PRERAĐEVINE PROIZVODI	1701	1223	-28.1	-3.09	3548	3346	-5.7	-0.79	912	985	8.0	-0.73	36.6%
6 MINERALNOG PROIZVODI HEMIJSKE	1153	1183	2.6	0.19	2132	2298	7.8	0.65	537	591	10.1	-0.54	51.5%
7 INDUSTRIJE ILI PLASTICNE MASE,	739	738	-0.1	-0.01	1632	1726	5.8	0.37	455	426	-6.4	0.29	42.8%
8 GUMA I KAUKČUK	91	71	-22.0	-0.13	285	246	-13.7	-0.15	88	81	-8.0	0.07	28.9%
9 KOŽA I KRZNO	918	858	-6.5	-0.39	411	370	-10.0	-0.16	119	113	-5.0	0.06	231.9%
10 DRVETA I PROIZVODI OD	380	401	5.5	0.14	519	547	5.4	0.11	141	145	3.0	-0.04	73.3%
11 DRVETA, CELULOZA, PAPIR I	794	759	-4.4	-0.23	1498	1516	1.2	0.07	363	401	10.5	-0.38	50.1%
12 KARTON I NJHOVI TEKSTIL I TEKSTILNI	802	675	-15.8	-0.82	385	370	-3.9	-0.06	98	115	17.3	-0.17	182.4%
13 PROIZVODI OBUČA, SESIRI, KAPE I	217	204	-6.0	-0.08	513	541	5.5	0.11	118	126	7.1	-0.08	37.7%
14 SLIČNI PROIZVODI PROIZVODI OD	32	41	28.1	0.06	54	64	18.5	0.04	16	12	-26.4	0.04	64.1%
15 KAMENA, GIPSA, BISERI, PLEMITI	2902	2667	-8.1	-1.52	3493	3448	-1.3	-0.18	1141	868	-23.9	2.72	77.3%
16 METALI I NJHOVI BAZNI METALI	2547	2568	0.8	0.14	1916	3984	107.9	8.11	778	963	23.8	-1.85	64.5%
17 PROIZVODI OD BAZNIH MASINE, APARATI,	565	639	13.1	0.48	340	2104	518.8	6.92	341	428	25.5	-0.87	30.4%
18 MEHANIČKI I TRANSPORTNA	68	111	63.2	0.28	20	371	1755.0	1.38	90	86	-4.0	0.04	29.9%
19 SREDSTVA I NJHOVI SATOVI, MJERNI,	271	377	39.1	0.68	588	33	-94.4	-2.18	4	5	14.0	-0.01	1142.4%
20 MUZIČKI I MEDICINSKI ORUŽJE I MUNICIJA,	1330	1242	-6.6	-0.57	0	0	0.0	0.00	144	146	1.2	-0.02	68.7%
21 NJHOVI DIJELOVI I	0	0	0.0	0.00	0	0	0.0	0.00	0	0	0	0.00	0.0%
98 RAZNI PROIZVODI	0	0	0.0	0.00	0	0	0.0	0.00	0	0	0.0	0.00	0.0%
UMJETNIČKA DJELA,													
KOLEKCIONARSKI													
NERAZVRSTANO													

Izvor: BHAS

5. Strana direktna ulaganja

U vrijeme pisanja informacije nisu bili dostupni podaci o stranim direktnim ulaganjima za oktobar i novembar 2024. godine.

Prema posljednjim dostupnim podacima od strane CBBiH²⁸ SDU u Bosni i Hercegovini su u prva tri kvartala 2024. god. dostigla 1,5 mlrd KM i bila su veća za 0,3% u odnosu na isti period u prošloj godini. Ukupne reinvestirane zarade u prva tri kvartala 2024. god. su dostigle 929,6 mil. KM uz stopu rasta od 11,4 % g/g. Time su sa ostvarenim učešćem od 61,9% u ukupnim SDU bile veće za 6,1 p.p. u odnosu na isti period u prošloj godini.

²⁸ BPM6_for_users_Q1_2015_Q3_2024_stan, neto finansijska pasiva

Tabela 14: Strana direktna ulaganja po kvartalima i ukupno u milionima KM

Godina	K1	K2	K3	K4	K1-K4
2021.	457,4	530,1	373,3	-112,8	1.248,1
2022.	420,6	442,2	396,7	316,0	1.575,4
2023.	499,2	592,9	404,6	375,3	1.872,0
2024.	592,7	394,9	513,9		

Izvor: CBBiH

Dana 2. avgusta 2024. agencije za ocjenu kreditnog rejtinga Standard & Poor's i Moody's Investors Service potvrdile su Bosni i Hercegovini suvereni kreditni rejting „B+ sa stabilnim izgledima“ i „B3 sa stabilnim izgledima“.

Na osnovu člana 17. Zakona o Vijeću ministara Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik Bosne i Hercegovine“, br. 30/03, 42/03, 81/06, 94/07 i 24/08), člana 54. stava (1) tačke b) i člana 56. Poslovnika o radu Vijeća ministara Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik BiH“, broj 22/03) Vijeće ministara Bosne i Hercegovine na _____. sjednici, održanoj _____ godine, donijelo je

ZAKLJUČAK

1. Vijeće ministara Bosne i Hercegovine usvojilo je dokument ***Informacija o kretanju makroekonomskih pokazatelja u Bosni i Hercegovini za januar – novembar 2024. godine.***
broj: _____ od _____. godine.

Broj: _____, _____. godina.
S a r a j e v o

M. P. Predsjedavajuća
Vijeća ministara Bosne i Hercegovine

Borjana Krišto

Na temelju članka 17. Zakona o Vijeću ministara Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik Bosne i Hercegovine“, br. 30/03, 42/03, 81/06, 94/07 i 24/08), članka 54. stavka (1) točke b) i članka 56. Poslovnika o radu Vijeća ministara Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik BiH“, broj 22/03) Vijeće ministara Bosne i Hercegovine na _____. sjednici, održanoj _____ godine, donijelo je

ZAKLJUČAK

1. Vijeće ministara Bosne i Hercegovine usvojilo je dokument ***Informacija o kretanju makroekonomskih pokazatelja u Bosni i Hercegovini za siječanj – studeni 2024. godine.***
broj: _____ od _____. godine.

Broj: _____, _____. godina.
S a r a j e v o

M. P. Predsjedateljica
Vijeća ministara Bosne i Hercegovine

Borjana Krišto

На основу члана 17. Закона о Савјету министара Босне и Херцеговине („Службени гласник Босне и Херцеговине“, бр. 30/03, 42/03, 81/06, 94/07 и 24/08), члана 54. става (1) тачке б) и члана 56. Пословника о раду Савјета министара Босне и Херцеговине („Службени гласник БиХ“, број 22/03) Савјет министара Босне и Херцеговине на _____ сједници, одржаној _____ године, донио је
(број сједнице) (датум сједнице)

ЗАКЉУЧАК

1. Савјет министара Босне и Херцеговине усвојио је документ *Информација о кретању макроекономских показатеља у Босни и Херцеговини за јануар – новембар 2024. године.*

број: _____ од _____ године.

Број: _____, _____ година.
С а р а ј е в о

Предсједавајућа
М. П. Савјета министара Босне и Херцеговине

Борјана Кришто